NAŠ TEDNIK

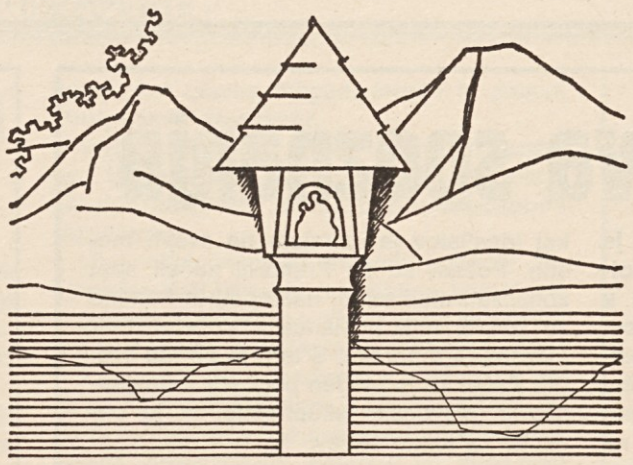

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P.b.b.

LETNIK XXVI / ŠTEVILKA 27 CELOVEC, DNE 4. JULIJA 1974 CENA 2.50 ŠILINGA

Velikovška enakopravnost

Velikovški župan Hans Glantschnig našim bralcem gotovo ni neznan. Zlasti ne moremo pozabiti njegovega gledanja na vprašanje naše narodnostne skupnosti. Vedno spet se (je) eksponira(l) kot svojevrstni „zagovornik narodne enakopravnosti“ koroških Slovencev: tako med drugim tik po zadnji vojni, ko je vehementno zagovarjal odpravo dvojezične šole. Ali lansko leto, ko je Krščanska kulturna zveza zaprosila za dvorano v velikovški „Neue Burg“ (NT je o tem obširno poročal); znano je, kako se je glasil Glantschnigov odgovor: namreč NJET!

Kdo je pričakoval, da se je župan dvojezične občine v letu 1974 spametoval, se je bridko zmotil. Prosvetno društvo Velikovec je 21. julija t. m. v dvorani „Neue Burg“ hotelo prirediti folklorni večer. Gostovala naj bi skupina gradiščanskih Hrvatov iz Borištofa. Predstavniki slovenskega društva so se obrnili na velikovške občinske očete. Ali očetje se niso hoteli izkazati „dobrotne“. Najmanj seveda poglavitni oče Glantschnig. Namesto tega je svojim slovenskim občanom pisal:

An
Prosvetno Društvo Velikovec
Kulturverein Völkermarkt
2. Mai Straße 10
9100 Völkermarkt

Zu Ihrem Ersuchen vom 20. 5. 1974 um Überlassung des Saales in der Neuen Burg für eine Veranstaltung des kroatischen Folkloreensembles »Kolo-Slavuj« aus Großwarasdorf, Burgenland, am 21. 7. l. Js. beehre ich mich, Ihnen mitzuteilen, daß diesem Ersuchen auf Grund des einhelligen Stadtratbeschlusses vom 17. d. M. aus den nachstehenden Erwägungen leider nicht entsprochen werden kann.

Schon bei der vom Verband »Krščanska kulturna zveza v Celovcu« vor ca. 3 Jahren veranstalteten Theateraufführung »Martin Krpan« hat bekanntlich ein Teil der Bevölkerung mit erheblichen Unmutsäußerungen öffentlich reagiert. In der Folge hat bekanntlich die Ortstafelangelegenheit erhebliche Spannungen zwischen den beiden Volksgruppen verursacht, welche Angelegenheit noch immer in Schwebe ist. Diese Spannung hat sich durch den jüngsten Sprengstoffanschlag auf das »Haus der Heimat« in Miklauzhof natürlich noch entsprechend verschärft.

Es ist nun zu befürchten, daß anläßlich der von Ihnen jetzt geplanten Veranstaltung sich die ablehnende Reaktion die bei der vorerwähnten ersteren Veranstaltung noch mehr verstärken und in Form von Ausschreitungen eine ernstliche Gefährdung der öffentlichen Ordnung und Sicherheit bilden könnte.

Wir ersuchen Sie um Ihr Verständnis für diese pflichtgemäß anzustellende Vorausschauende Erwägung; dies nicht nur aus der Verantwortung für die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ruhe und Ordnung, sondern nicht zuletzt um so auch zu vermeiden, daß durch allfällige emotionelle Zusammenstöße aus einem solchen Anlaß das Verhältnis zwischen den beiden Volksgruppen einer noch größeren Belastung ausgesetzt werden könnte.

Mit dem aufrichtigen Bedauern, daß aus diesen Erwägungen Ihrem Ersuchen nicht entsprochen werden konnte, so sehr auch Ihre Bestrebungen auf dem Gebiete der kulturellen Belange Ihrer Volksgruppe zu würdigen und anzuerkennen ist, zeichnet

mit vorzüglicher Hochachtung
Der Bürgermeister
Hans Glantschnig, e. h.

Očividno se župan Glantschnig boji. Sicer ne vemo, pred kom se velikovškemu poglavarju tresejo hlače: pred Slovenci? Nemškonacionalnimi Velikovčani? Ali pred tistimi, ki so mu pripomogli do županovega mesta? Ali pa celo pred dejstvom, da tudi Slovenci lahko uporabljajo velikovško dvorano.

Vemo pa, kaj je župan Glantschnig oziroma celotni velikovški mestni svet s svojim ravnanjem ponovno dokazal: na Koroškem ni narodne enakopravnosti. Kdo nasprotno trdi, laže!

Če nas župan v svojem pismu za svoj trmasti njet prosi za razumevanje, mu moramo odločno odgovoriti: za podpiranje ter toleriranje diskriminacije vestni državljani pravne države ne morejo ter ne marajo imeti razumevanja.

Če se župan Glantschnig boji za občinski red ter mir, pa nam je s to izjavo gotovo marsikaj povedal. Saj je konec koncev priznal, da ima v svoji občini močno tolpo nacionalistov, ki so zaradi ene same slovenske prireditve pripravljeni podirati javni red ter mir. Hkrati pa je priznal, da nima samo s pojmi pravne države marsikatero težavo, temveč da tudi ni zmožen, zagotoviti Slovencem miren potek njihovih kulturnih prireditev.

Sicer se nam tudi še vsiljuje drug sum: da je ob vsem tem srečen . . .

Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem kot osrednji organizaciji koroških Slovencev v zvezi s poročilom avstrijskega predstavnika dr. Klausa Berchtolda na seminarju OZN v Ohridu o manjšinski zaščiti v Avstriji najostreje protestirata.

Ker poročilo ne prikazuje resničnega stanja narodnih manjšin in zlasti nezadovoljivega izvajanja manjšinske zaščite, vidimo v njem očiten namen zavajanja mednarodne javnosti.

Dr. Joško Tischler Dr. Franci Zwitter

Brzojavka poslana dne 3. 7. 1974 na naslov:

1. Predsedstvu Seminarja United Nations, Ohrid, Jugoslavija;
2. Bundeskanzleramt, Ballhausplatz 1, 1010 Wien.

Ali ni to diskriminacija?

Znano je, da igrajo otroški vrtci na podeželju vedno večjo vlogo. Med drugim tudi na dvojezičnem ozemlju. Ne da bi hoteli zanikati važnosti te ustanove, pa moramo le na nekaj opozoriti: otroški vrtci vsebujejo za ohranitev naše narodnostne skupnosti marsikatero usodno nevarnost. Kajti lahko se zlorabljajo v ponemčevalne namene. Zato nosijo otroške vrtnarice veliko odgovornost. Ta odgovornost pa ne zahteva samo obvladanje obeh deželnih jezikov, temveč predvsem pošteni odnos tudi do koroških Slovencev.

Johana Krasnik iz Grabalje vasi ter še dve drugi kolegici so se, potem ko so končale gospodinjsko šolo v Št. Jakobu v Rožu, prijavile k izpitu za otroške vrtnarice. Veseli jih ta poklic in pričakovale so, da bi po uspešnem izpitu bile nekje nastavljene v svojem domačem okraju. Vrhu tega še obvladajo oba deželna jezika, kajti prihajajo iz dvojezičnega ozemlja.

Imajo pa eno samo „nepopravljivo“ napako: naša dekleta ne obvladajo samo obeh deželnih jezikov, temveč ju predvsem tudi ljubijo.

Učiteljica (ime je uredništvu znano), ki je Johano Krasnik spraševala, je namreč našo mlado rojakinjo Johano prosila, da naj bi zapela kakšno pesem. Johana se je pozanimala, ali bi tudi zadostovala slovenska pesem. Nakar jo je učiteljica nadrla: „Wos, wir sind jo nit in Jugoslawien.“ Nato ji je Johana Krasnik zapela po nemško. Zapela jo je lepo, brez kakšnega sovraštva do drugega deželnega jezika. Kajti pošteni ljudje ne sovražijo jezika, še manj pa petja. Ko je naša mlada rojakinja odpela, pa ji je svojevrstna učiteljica ukazala, da naj bi še zapela kako slovensko pesem. Johana je ponovno zapela, in sicer znano koroško pesem: „Mi smo tu na Koroškem doma“.

Učiteljica je sicer tudi to pesem vzela na znanje, toda ena od ostalih dveh bivših gojenk šentjakobske gospodinjske šole jo je morala slišati: „Brauchst eich jo nit einbildn, doß ihr wegen der slovenischen Sprache aufgnumman werts.“

Promptno so vse tri Slovenke padle. Utemeljitev: „Ne znate nemško“.

Toda: Johana Krasnik se je tudi prijavila za trgovsko šolo (Handelsschule). Kot veste, je prejemni izpit za vstop v to šolo tako imenovani sprejemni izpit. Johana je sprejemni izpit za trgovsko šolo uspešno položila.

Med drugim tudi iz nemščine.

Kar smo v zgornjih stavkih povedali, je čista in gola resnica. Brez kakšnih olepšavanj ter brez kakšnega pretiravanja. Je pa to hkrati ponoven dokaz, da na Koroškem ne vlada narodna enakopravnost. Kljub neštetim pritrjevanjem, da vsi tisti, ki pogrešajo narodno enakopravnost, lažejo.

Nadaljni komentarji se nam zdijo odveč. Objavljena dejstva govorijo dovolj jasno govorico!

Kritični položaj Stalnega slovenskega gledališča v Trstu

Člani Stalnega slovenskega gledališča (SSG) v Trstu so priredili v Kulturnem domu protestno zborovanje, zaradi kritičnega položaja, v katerem se je znašla najvišja slovenska kulturno-umetniška ustanova v Italiji. Kot poročajo iz Trsta, rimsko ministrstvo ni izpolnilo svojih obljub in obvez v zvezi s sofinanciranjem gledališč v okviru dokončne potrditve njegove stalnosti.

Na tem zborovanju so člani in uprava Stalnega slovenskega gledališča seznanili vso kulturno in politično javnost z ogroženostjo nadaljnega obstoja gledališča.

Argentinski predsednik Peron — umrl

V ponedeljek je po krajši bolezni v starosti 78 let umrl argentinski predsednik Juan Domingo Peron. Sporočilo o njegovi smrti je dala po radiu in televiziji njegova žena Maria Estela Martinez, ki je že prejšnji teden prevzela predsedniško funkcijo.

Leta 1911 je Peron vstopil v vojaško akademijo, istočasno pa se je zanimal za politiko. Peron ni skrival simpatij do nacizma, tudi po vojni ne, kot priča dejstvo, da so številni nacistični in fašistični prvaki po vojni našli dobrohotno zatočišče v Argentini.

Ker je Peron kazal največje simpatije do zapostavljenega ljudstva, ga je reakcija skrajne desnice oktobra 1945 vrgla v zapor. Tu pa je ostal le osem dni, kajti njegovi privrženci so oblegali predsedniško palačo, vlada je morala popustiti v strahu pred revolucijo.

To je bil prvi Peronov uspeh. Do pravega triumfa pa je prišlo le malo pozneje, februarja 1946, ko je bil Peron izvoljen za predsednika republike. To funkcijo je obdržal do 23. septembra 1955, potem ko so mu na volitvah leta 1951 potrdili mandat.

Po osemnajstih letih vladanja so ga strmoglavili vojaški krogi, ki mu niso odpustili nacionalizacije železnic, telefonov in drugih dejavnosti in njegovega odprtja do ljudstva. Zato se je moral Peron zateči najprej v nekatere latinskoameriške države, nato pa v Španijo, kjer je ostal do lanskega leta.

WALTER SCHEEL NOVI PREDSEDNIK ZRN

V ponedeljek je, potem ko je potekla vladna doba predsednika Gustava Heinemanna, nastopil službo kot novi državni poglavar v Zvezni republiki Nemčiji Walter Scheel, ki je bil 15. maja izvoljen za predsednika z glasovi socialnih demokratov in liberalcev.

Po prisegi je Scheel pozval državljane, naj nadaljujejo prizadevanje za napredek države.

Rasti v nova spoznanja

Kako resnične so besede, ki jih je Herbert Guttenbrunner mlajši iz Kotmare vasi/Köttmannsdorf, zapisal v „Našemu tedniku“ od 20. junija letos! Torej, ne toliko krajevni napisi, ampak slovenska gimnazija, dvojezični pouk, rastoče število koroškoslovenskih izobražencev, to so stvari, ki ne dajo spati nemškonacionalnim romantikom, kateri se ne morejo sprijazniti z dejstvom, da je Koroška že od pamtiveka dežela dveh narodnosti, nemške (bavarske) in slovenske.

Ti dve narodnosti sta na Koroškem stoletja živeli v miru in slogi, vsi so bili samo Korošci. Potem pa je prišel čas nacionalne romantike, ki je prinesel pangermanizem in panslavizem. Ta romantika in ves idejni razkol je dosegel svoj višek nekako do prve svetovne vojne, potem pa svojo ekstazo v ideologiji fašizma in nacizma.

Od tedaj se ostanki nacionalne romantike počasi sicer, a vztrajno spet izgubljajo. Tudi na Koroškem. In to določeni nacionalni krogi čutijo. Čutijo, da se jim tudi pri nemških Koroščih počasi spodmika zaslomba. Zato poskušajo ti nacionalni očanci vse, da bi še za življenja izločili koroške Slovence in uresničili svoje romantične velenemške sanje, ne le o samó nemški Koroški, ampak zapustili tudi testament, naj vendar enkrat poskušajo in prodrejo z nemštvom še do Trsta.

Mudi se jim, kajti dobro vejo, da mlada generacija nemških in slovenskih Koroščev nima več posluha za romantiko in da si na Koroškem vedno bolj želi plodnega sožitja med obema narodoma. Da je celo v nemškogovoreči Avstriji vedno močnejši glas po ohranjanju stare večnarodne avstrijske tradicije. Ujeli bi radi, sanjaški kot so, še zadnji nacionalni vlak.

Ja, in zato se ne obotavljajo, zmanjševati številk, groziti s preštevanjem, ščuvati, širiti alarmantne vesti, samo da bi koga zastrašili, preprečili prijave k slovenskemu pouku, preprečili čimveč vpisov na slovensko gimnazijo v Celovcu. Torej vsaj oslabili slovensko koroško bitje, preden se oni sami poslovijo od tega sveta, da bi sámo zamrlo, ako ga že ne morejo čisto zamoriti.

Seveda pa narod ni živina, ki bi jo lahko preštevali in tlačili po mili volji. Nikakor ga noče biti konec. Kaže celo svojo življenjsko voljo, kulturno živahnost, dela celo svojo politiko . . .

Kako je bilo ob prav taki krizi pri naših rojakih na Primorskem in kako je danes!

Slovenci na Primorskem so bili po vojni v veliki meri napredni in so se znašli v okviru italijanskih strank, posebno KP Italije. Toda italijanska KP je držala s Stalinom in je svojim slovenskim članom naročila, naj pošljejo svoje otroke samo v italijanske šole. S tem se je začela agonija Primorcev, ki je trajala tja v šestdeseto leto in še čez. Italijanske stranke so bile skrajno nacionalne, primorski Slovenci pa raztreseni na različne idejne skupine. Slovensko gledališče v Trstu je bilo okoli leta petinpetdeset v razpadu. Igralci so odhajali v Jugoslavijo.

Kriza je bila tako huda, da se je marsikateri Primorec naveličal vztrajati in se je prepustil italijanskemu toku. Toda nekaj idealistov je vztrajalo na svojih mestih. Počasi so se Primorci začeli spet zbliževati med sabo, nastopati in končno so izvolili tudi poslanca v deželni zbor Furlanije-Primorske. S tem je bil led prebit. Začel se je ploden pogovor z italijansko in slovensko skupnostjo, ki je obrodilo že toliko sadov.

V nekoč tako zastrupljenem vzdušju Trsta danes italijanski dijaki skupno s slovenskimi zahtevajo enakopravnost za Slovence, kajti vsi so si domači. Odprta vprašanja Slovencev se urejujejo, četudi nekoliko počasi, zaradi birokracije v Rimu. Število učencev na slovenskih šolah je iz leta v leto večje. Poleg trgovske slovenske šole v Trstu so pred leti odprli še eno trgovsko v Gorici in eno industrijsko v Trstu. Slovensko gledališče v Trstu vodi stalno gledališko sezono.

Težave so, a jih premagujejo. Odprta vprašanja so, a jih rešujejo. Pripravljeni so npr. načrti in že zagotovljen denar za gradnjo novih slovenskih šolskih poslopij v Gorici, Števerjanu, Sv. Križu, končuje se gradnja nove slovenske šole v Sovodnjah pod Gorico.

Vsega tega in sploh vedno plodnejšega sožitja med Italijani in Slovenci na Primorskem ne bi bilo, ako ne bi bilo slovenskih zastopnikov v deželnem svetu, v pokrajini in v občinah. Ti zastopniki vodijo politične pogovore z italijanskimi skupinami, razložijo svoje predloge in šele tedaj je mogoče z dobro voljo večine izglasovati ustrezne ukrepe v prid slovenski skupnosti.

In ta zasluga gre nedvomno v prid nekaj idealistom, tistim Primorcem, ki so v času težke krize pred letom šestdeset vztrajali, zaupali, vpisali otroke v slovenske šole, volili slovensko, najsi je Primorcem kazalo še tako slabo. Toda narod skriva v sebi mnogo skrivnostnih moči, ponovno je dobil zaupanje, vero vase in začel rasti v pravo enakopravnost.

Danes je tudi na Koroškem podobna kriza. Vse gre za tem, ali bo končno led prebit in bo stekel ploden pogovor med nemškimi in slovenskimi Korošci. Tega se včerajšniki tako hudo bojijo in bijejo plat zvona.

Da pa se enkrat sožitje na Koroškem le ustvari, je potrebna na slovenski strani vztrajnost. Prijavljati je treba šolarje k slovenskemu pouku, pošiljati dijake na slovensko gimnazijo v Celovcu, kajti v nasprotnem primeru jim ne bomo prihranili težav, ampak jih jim le še povečali, ker v življenju se s težavami ne bodo znali spoprijeti. Obveščati je treba nemške sodeželane o položaju koroških Slovencev, pritoževati se nad diskriminacijami na višje državne urade, itd.

Ko bo led enkrat prebit in bo obstoj Slovencev v deželi nekaj povsem samoumevnega, potem lahko upamo na res plodno sožitje med obema narodoma. Toda na koroških Slovencih je, ali se bodo sedaj pustili spodnesti tistim, ki jih že načenja zob časa in ki bi radi, preden njihove ideje postanejo docela preživele, še zadali smrtni udarec koroškim Slovencem.

Ako pa koroški Slovenci vztrajamo, se bo kmalu začelo obračati na bolje. Podobno kot se je že na Primorskem in drugod.

Spet huda diskriminacija Slovencev v Italiji

Te dni so morali Slovenci zopet ugotoviti, kako osrednje vodstvo italijanske radiotelevizije, omalovažuje Slovence v Italiji, oziroma jih sploh ignorira. (Pri tem seveda ne mislijo na tržaško radiopostajo). Slovenska javnost še ni pozabila na primer openskega glasbenega ansambla „Taimsa“, katerega nastop je italijanska televizija črtala iz oddaje, čeprav je bil že v programu. To se je zgodilo očitno zato, ker je ansambel odigral slovensko popevko.

Slovenski časopisi poročajo o drugem primeru, ki je prav tako značilen. Gre za oddajo „Otrok v svetu besed“ italijanske televizije, ki ima namen opozoriti starše, da je vzporedno učenje dveh jezikov spobudno za otroka in njegovo izobrazbo. Oddaja je bila na sporedu 16. junija od 11.40 do 12. ure. V oddaji so omenili vsa dvojezična področja v Italiji, tako na Južnem Tirolskem, v Dolini Aosta, pa tudi v južni Italiji, tako področji, kjer živijo Albanci in Grki, le Furlanije-Julijske krajine, kjer živijo Slovenci, niso omenili.

ZARADI SLOVENSKEGA PETJA SO ZAPRLI GOSTILNO

Na zborovanju v Dolini pri Trstu, so odločno obsodili ukrep videmskih policijskih organov, ki so odredili zaprtje gostilne v Ščiglah, kjer so peli slovenske pesmi člani pevskega zbora „Nediški puobi“. S protestnega zborovanja so udeleženci poslali protestno brzojavko predsedniku deželnega odbora Comelliju.

Polemično ozračje na seminarju o manjšinah v Ohridu

Seminar OZN o narodnostnih skupnostih je dokazal, kako zapletena in sporna je problematika o tem vprašanju, saj so bila podana nekatera poročila, v katerih se načela ostro bijejo med seboj.

Jugoslovanski delegat dr. Jončič je izhajal iz nezadovoljive zaščite manjšin med dvema svetovnima vojnama in v tej zvezi razvil tezo, da se je treba nekaj naučiti iz napak preteklosti. Dr. Jončič je dejal: **„Mi v Jugoslaviji smo mnenja, da je to notranje vprašanje, pri katerem pa ne zanikamo mednarodne komponente. Vsaka manjšina je konkretna enota, ki jo je treba stvarno obravnavati. Zaščititi je treba značaj manjšine kot pripadnikov neke skupnosti in kot ljudi, ki imajo svoje pravice. Bistveno vprašanje pa je v odgovoru, kdo je oni, ki odreja interes manjšine in ki odloča, kakšne pravice naj uživa. Treba je na vsak način omogočiti, da odloča manjšina sama, da je enakopravni faktor, skratka, da je narodna skupnost subjekt dogajanj.“**

Kaj je povedal delegat Avstrije dr. Klaus Berchtold prinašamo na drugem mestu. Kar sta povedala avstrijski delegat in italijanski delegat o slovenskih narodnih skupnostih je prišlo na seminarju do ostre polemike.

Podobno stališče je zagovarjal bolgarski predstavnik Julij Bahnev. Julij Bahnev je glede manjšinske zaščite razvil teorijo enakih možnosti in jamstev posameznikov, da lahko ohranijo svoje tradicije. Teorija enakih možnosti pa pomeni v praksi izvajanje ustave iz leta 1971, ki ne govori o manjšinah, temveč o „državljanih nebolgarskega porekla“. V tej zvezi je šel tako daleč, da je kot demokratični zgled navedel zakon o obveznem pouku bolgarščine, ki naj omogoči „državljanom nebolgarskega porekla“, da se čim lažje integrirajo z bolgarsko večino. To je hkrati tudi odlično sredstvo in jamstvo za njih hiter gospodarski, socialni in kulturni razvoj kraja, v katerem žive.

O položaju v Makedoniji in o zaščiti, ki obstaja v Makedoniji, je govoril Danco Zografski, profesor univerze v Skopju, ki je podrobno analiziral položaj turške in albanske manjšine v Makedoniji ter Romov (Ciganov) kot etnične skupnosti. Matični narod mora skrbeti za usodo svoje manjšine, ki živi v tujini.

Dr. Danco Zografski je zaključil: „Vse to dokazuje in potrjuje zainteresiranost Makedonije in Jugoslavije v celoti za pripadnike naših narodov, ki žive v drugih državah, da se jim zagotovijo osnovne človeške pravice v duhu ustavne listine Združenih narodov o osnovnih državljanskih in političnih pravicah. Skrb za svojo manjšino je trajna in ni odvisna od gibanj na področju mednarodnih odnosov in odnosov z deželami, v katerih žive Makedonci.

Večinski narod mora skrbeti za manjšino zaradi lastnega interesa za družbeni razvoj in zaradi obvez mednarodnega značaja.

Svojevrstna zaščita koroških Slovencev

Kot smo že v zadnji številki NT poročali, se te dni odvija v Ohridu (Jugoslavija) seminar Organizacije združenih narodov o razvoju in zaščiti človekovih pravic narodnih, etničnih in drugih manjšin. Seminarja se med drugim udeležujeta dva naša rojaka, in sicer dr. Erik Prunč ter dr. Gustl Malle.

Razpravljali so tudi o koroških Slovencih ter o položaju slovenske narodne skupnosti v Italiji. O položaju koroških Slovencev je govoril dr. Klaus Berchtold. Avstrijski referent je sicer govoril dolgo, toda v bistvu je bilo to samo ponavljanje poročila Avstrije na zasedanju komisije OZN za človekove pravice (NT je o omenjenem poročilu obširno poročal). To se pravi? s tem da je dr. Berchtold navajal vse mogoče paragrafe, ki naj bi nam koroškim Slovencem zagotavljali narodno enakopravnost, je skušal navzočim seminaristom prikazati Avstrijo kot manjšini naklonjeno državo. Kot na omenjenem zasedanju komisije OZN za človekove pravice, tudi v Ohridu Avstrija ne mara prikazati dejanske zaščite naših narodnostnih pravic. Kajti tedaj bi morala priznati, da sicer obstaja nekaj manjšini naklonjenih paragrafov, da pa ti že 20 let čakajo na pošteno ter korektno izvajanje.

Pojdeš z nami v Taizé?

OD 26. JULIJA DO 6. AVGUSTA 1974

Hočemo:

- doživeti skupnost medseboj internacionalno z mladino iz vseh kontinentov
- govoriti o tem, kar nas in mlade ljudi še posebno zanima — saj sanjamo o zemlji brez težave in skrbi
- medetirati o tem, kar se ne da z besedami povedati — pri božji službi, skupno z brati v Taizéju
- si ogledati lepe kraje

Vozi: podjetje Sienčnik
Cena: 1500.— šilingov
Starost udeležencev: od 17. do 30. leta
Prijavite se do 10. 7. na naslov: Katoliška mladina, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec
Prijava velja, če ste vplačali 500.— šilingov.
G. dr. Andrej Kajžnik je bil v Taizéju. V naslednjem vam podajamo njegove vtise:

Taizé mi je dal zadnji odgovor. Takoj se počutiš tu doma. Vsak je vsakemu brat, vse meje padejo. En cilj druži vse: pomagati svetu na noge; en duh jih povezuje: Kristusova ljubezen. Smernice za bodočnost se kujejo, „mladinski koncil“ imenujejo ta proces. Pogovori v šotorih — šotor stoji ob šotru, hiš ne vidiš — ne poznajo konca; ne računa se več s časom, kadar gre za vprašanja našega časa! Odkritost in odprtost prevzame vsakega.

Najboljši pogovor se konča, kadar kličejo v Cerkev k molitvi. To se zgodi trikrat dnevno. Cerkev je postala premajhna. Podrli so stranski zid (tudi veliko znamenje: podirati zidove!), tako je prostora za vse.

Sedaj šele spoznaš, kdo in kaj omogoča bratstvo. Samo če veš, da imamo skupnega Očeta, je življenje v bratski ljubezni možno. Brez Očeta nimaš brata. Kjer se pozabi na Boga, ni srca za brata. Morda je to glavno oznanilo bratov v Taizéju: dali so našemu svetu oči za Očeta in za brata. Vrnili so Cerkvi prvo poslanstvo: poslana je, da pove, da se Bog zanima za nas in da nas kliče k zanimanju za brata.

Nad 3000 Slovencev na Binkoštnem srečanju v Nemčiji

Naši cenjeni bralci naj nam nikar ne zamerijo, da jim posredujemo tale dopis šele v tej številki. Članek „Nad 3000 Slovencev na binkoštnem srečanju v Nemčiji“ smo namreč prejeli šele te dni. (Op. ured.)

Na letošnje Binkošti se je zbralo 3000 Slovencev v Nemčiji k srečanju, ki je bilo na dveh krajih: v Stuttgartu in v Düsseldorfu. S svojo udeležbo so naši rojaki potrdili voljo, biti kristjani, in voljo, ostati Slovenci. Prav v tem dvojem je globoki pomen srečanja.

Stuttgart je privabil dopoldne v cerkev sv. Jurija 1200 Slovencev, popoldne v dvorano pa nad 2000. Lepo vreme je tudi od zunaj spremljalo prijetno razpoloženje, ki je ob snidenju z rojaki polnilo srca.

Mogočna cerkev sv. Jurija se je napolnila z našimi verniki. Veliki Kristus v mozaiku na prvi steni, šopki poljskih rož ob oltarju, žareči rdeči nageljni pred Marijino podobo, gorenjske narodne noše v prvih klopeh in mojstrske melodije iz orgel — vse to je bilo prazničen okvir slovesnega snidenja.

Direktor slovenskih duhovnikov v Franciji g. Nace Čretnik, je pristopil k oltarju v spremstvu treh duhovnikov — dva sta ostala v spovednicah. Začrtal je pomen tega dne: „Najprej se moramo srečati z Bogom. To zahteva od nas, da obudimo v sebi milost Svetega Duha, da bomo Kristusove priče povsod, kjer živimo, kjer delamo. Če se bomo srečali z Bogom, se bomo srečali tudi sami s seboj: dojeli bomo, da je najvažnejše za nas to, kaj in kdo smo. Prava človekova veličina je v notranji zgrajenosti in pravica in svoboda sta sad notranjega bogastva. Sedanjost in bodočnost slovenskega naroda se kuje v naših dušah, v naših srcih. Če se bomo srečali z Bogom in s seboj, se bomo srečali tudi s svojimi brati in sestrami, ker jih bomo cenili kot osebe.“

Kristusova daritev, molitev, petje, daritvena pojedina, potem pa pete litanije Matere božje, s tako slovenskimi vmesnimi pesmimi, in na koncu mogočna „Marija skoz življenje“. Vse bogočastje je bilo čutiti kot prisega, kot program, kot volja, zarezati še globlje dosedanjo krščansko in slovensko pot.

Razstavišče na stuttgartskem griču Killesberg nam je odstopilo dvorano štev. 2. Ostale bi bile premajhne. Podolgovati prostor je takoj ob vstopu naredil vtis praktične urejenosti: na enem koncu srečolov in nad njim slovenske narodne barve v silno izvirni kompoziciji, na drugem koncu bar, na sredi oder kot središče vsega, nad njim velik napis „Mati Slovenija, tvoji smo sinovi!“, okrog in okrog pa mize in stoli, stoli in mize...

Čeprav je vsa odgovornost in teža priprave in izvedbe ležala na ramah slovenskega stuttgartskega župnika g. Cirila Turka, je prireditev vodil izpred mikrofona slovenski ingolstadtski župnik g. Feliks Grm.

Točno ob treh se je začelo. Navzoče je pozdravila socialna delavka iz Münchna. Plesna skupina iz Holandije pod vodstvom g. Strmana je v obeh sestavah — odrasli in mladinski — izredno posrečeno zaplesala po dva plesa. Moški zbor iz Stuttgarta je tako melodiozno kot dinamično vešče zapel „Zadoni nam, zadoni!“. „Planinski kvintet“ je začel s svojim uigranim izvabljanjem melodij, kar se je potem s krajšimi presledki nadaljevalo pozno v noč.

„Pokaži, kaj znaš!“ je že običajna, tudi vzgojno pomembna točka programa binkoštnih srečanj. Nastopili so nekateri otroci slovenske župnijske sobotne šole v Stuttgartu: Janez Kovač z deklamacijo Prešernove „Zdravice“, Marjetka Tutič z Gregorčičevo „Bratje, v kolo se vstopimo!“, obe Plohovi z igranjem na klarinet — spremljal ju je na harmoniko njun oče — pesmi „Lepo je biti mlad“, Podjavorškovi Anita in Hajdi s petjem venčka narodnih „Trtica mila, jaz te častim“. Svojo hčerko Eriko Plenko je spremljal na harmoniko pri petju „Gor čez izaro“ njen oče. Delavka Veronika Čurin je občuteno zapela „Tihi mrak zemljo pokriva“. Vse nastopajoče so navzoči nagradili z močnim ploskanjem, že med igranjem pa so s ploskanjem prekinili malega Matija Arka na elektronskih orglah.

Tudi zabavna tekmovanja so na teh srečanjih že nepogrešljiva. To pot so se tekmovalci pomerili med seboj v jedi klobas s trnkov, iskanju prižgane cigarete z usti, oponašanju živalskih glasov, zbijanju klobuka z glave in pitju po cuclju. Da so ta tekmovanja izzvala mnogo smeha, je razumljivo.

Srečolov je razdelil med kupce srečk 1200 darov, kot glavne moped, šivalni in pisalni stroj, kolo in tranzistor.

Vsak udeleženec je dobil posebno brošuro z besedilom za dopoldanski in popoldanski del, na prodaj pa so bile tudi posebne razglednice.

Med udeleženci je omeniti posebej zastopnika Katoliškega delavskega gibanja iz Stuttgarta g. Joahima Grafna in esslinškega župnika g. Alfreda Eberta.

Kot so bili vsi udeleženci s srečanjem zadovoljni in prirediteljem iz srca hvaležni, tako je tudi uprava Razstavišča Killesberg pohvalila organizacijo, pestrost in živahnost prireditve.

V Düsseldorfu so se zbrali Slovenci iz Porurja in ostalih severnih pokrajin Nemčije. V športni dvorani je somaševalo pet naših duhovnikov, trije so ostali v spovednicah.

Po maši se je v isti dvorani razvil pester prosvetni program: spevoigra „Vasovalci“ in nastopi otrok, ki so navzoče še posebno navdušili.

Za družabnost je dobro poskrbel g. Oto Lesjak s svojimi muzikanti in pevci. Igranje je bilo zares kvalitetno.

V Düsseldorfu se je zbralo nad 800 naših rojakov. Težo dneva sta nosila slovenska duhovnika iz Kölna, gg. Ludvik Rot in Jože Bucik.

Oboje srečanje je priča žive navzočnosti slovenske Cerkve med našimi zdomci v Nemčiji in tesne navezanosti naših rojakov nanjo. To oboje je istočasno vir lepih sadov.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na zabavno prireditev

POLETNA NOČ

v soboto, 13. julija 1974, ob 20. uri pri Brunerju v Lobniku, za ples igrajo **Katarinski fantje — Bellamies.**

Med drugim bodo na voljo tudi specialitete na ražnju. K številni udeležbi vabi

društveni odbor

Folklorni festival zaključil „Teden srečanja“

„Teden srečanja“, ki se je začel 23. junija, se je končal v nedeljo, 30. junija, s krožno vožnjo po Vrbskem jezeru udeležencev folklornega festivala 74.

Dan poprej, to je v soboto, pa se je zaključil glasbeni del „Tedna srečanja“ z lepo uspelim folklornim festivalom v Domu glasbe. Sodelovalo je sedem dežel: iz Jugoslavije so prišli BELOKRANJCI IZ PRELOKE, ki so s svojimi originalnimi nošami in svojevrstnimi plesi prikazali košček folklorne umetnosti Bele krajine. Iz Češkoslovaške je prišel ansambel „FSCAN“, Zahodno Nemčijo so predstavljali „WAAKIRCHNER BUAM“, Italijane so zastopali Južni Tirolci z „BINDERGASSLER HAUSMUSIK“, Švico družina jodlarjev „REICHMUTH-KISTLER“, iz Madžarske smo videli folklorno skupino „HAJDU“, Avstrijci pa so se nam predstavili s folklorno plesno skupino iz Innsbrucka in „Radentheiner Volksmusikanten“.

Vsi folklorni ansambli so zabavali polni avditorij z njih lastno ljudsko umetnostjo z glasbo in plesom. Tri ure so folklorne skupine s svojimi originalnimi nošami razveseljevale zadovoljno občinstvo, ki je navdušeno ploskalo in se s tem hotelo zahvaliti nastopajočim ljudskim umetnikom za njihovo čudovito podajanje.

Ob zaključku folklorne prireditve pa je upravnik koroškega radia prof. Peter Goritschnig dejal, da je bil namen „Tedna srečanja 74“, kot tudi vseh prejšnjih, vzbuditi razumevanje in zbližanje ljudi različnih narodnosti, da bi tako čim lažje spoznali eden drugega in tako šli po poti združevanja v skupno Evropo.

B. L.

Niko Marktl zlatomašnik

V nedeljo, 7. julija, praznuje svoj 50-letni mašniški jubilej g. duhovni svétnik Niko Marktl.

G. Marktl se je rodil leta 1899 v Šmiklavžu v Gorenčah. Gimnazijo je obiskoval v Celovcu, maturiral pa je v Kranju. Prvo leto je bogoslovje študiral v Mariboru, potem je študij nadaljeval v Celovcu in ga tam tudi dokončal. 6. julija 1924 pa je prvič stopil k oltarju in daroval prvo sveto mašo. Po tem globokem doživetju je bil 6 mesecev kaplan v Hodišah, nato pa je od leta 1925—1929 opravljal službo provizorja v Slovenjem Plajberku. Potem je dobil mesto župnika v Medgorjah.

V vojnem času, ko so nemški nasilneži „očistili“ južno Koroško vseh slovenskih duhovnikov, je bil nekaj časa zaprt, na-

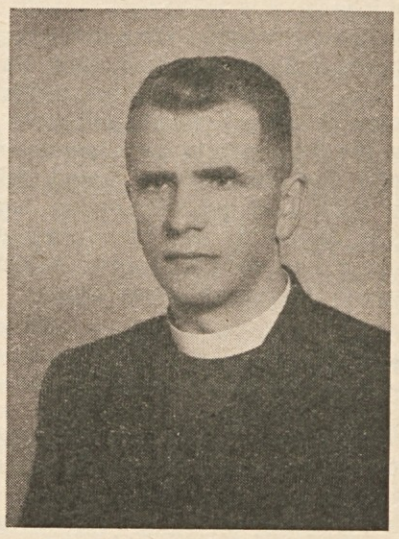

to pa je moral kot slovenski duhovnik opravljati nemško faro v Št. Andražu v Labotski dolini. A kot trden mož je prestal tudi te hude čase in se po vojni vrnil za eno leto v Medgorje.

27. 2. 1946 pa je prišel kot župnik v Rožek, kjer še danes vestno in goreče opravlja svojo službo.

Ob priliki tega častnega jubileja se slovenski farani v Rožeku zahvaljujejo g. Marktlu za ves trud in prizadevanje, ki ga ima pri izpolnjevanju njegove odgovorne in težke naloge. Posebno nas veseli, da nam je vedno kazal pravo pot in da tudi ni dopustil, da bi domača beseda v naši cerkvi umrla.

Želimo vam, g. duhovni svétnik, ob vašem zlatomašniškem jubileju, vse najboljše, trdnega zdravja in obilo božje pomoči in božjega blagoslova pri vašem dušnopastirskem delu ter da bi čili in zdravi mogli darovati v 10 letih biserno mašo!

Hvala vam za vse in Bog naj vam vaše delo bogato poplača!

Ameriški Slovenci so ponosni na svojo narodno dediščino in na svoj doprinos Ameriki

(2. nadaljevanje in konec)

Slovenski Amerikanci so ponosni na svoje odlične atlete in športnike, kot na Edija Simmsa (Simončiča), prvaka v boksu; na Toneta Adamleta, bivšega voditelja nogometašev Cleveland Browns in njegovega sina Miho (Mike), ki ga je dnevnik Chicago Tribune izbral za najboljšega (most valuable) igralca v Ameriki; na Marka Debevca, prvaka v metanju diska; na Hubby Habjana, prvaka med poklicnimi igralci golfa za vso Ameriko; na Jožefa Germa, prvaka v dviganju uteži; na Ernija Modica-Maddocka, po vsej Ameriki znanega rokoborca; na Johna Habata, ki je pred dvemi desetletji prvi uvedel in razvil vodno smučanje na jezeru Erie; na Yenka, Adamiča in Martinčiča, pogoste zmagovalce v ameriških avtomobilskih dirkah; na slavne slovenske kegljače Stefanicha, Charles Lauscheta, Slogarjevo, Balogheve, Doljack-Primoschevo in druge; in na take zvezdnike v igri »baseball« kot Frank Doljack, Al Milnar (Mlinar), Walter Judnich, Bill Lobe, Joe Kuhel, Al Widmar in Bill Rogell, da omenimo le nekatere.

Ameriški Slovenci so ponosni na svoj doprinos ameriški glasbi — na svoje proizvajalce harmonik Mervarja in Zalarja, na dr. Viljama Lauscheta, clevelandskega »očko polke«; na Hojar Trio, ki je postal pionir polke v Ameriki in Angliji; na Franka Yankoviča, ameriškega kralja polke; na Johna Ivanuscha, očeta slovenske opere v Ameriki, ki je tudi igral na ustoličenju predsednika Teodorja Roosevelta in poučeval tubo očeta poznejšega podpredsednika Huberta Humhreya; na Pavla Siflerja, vodilnega organista v Hollywoodu in vsej Ameriki; na zvezdnika Franka Gorshina in na Antona Šublja, ki je z ameriškimi zmagovalci prirejal koncerte v sloviti dvorani Carnegie Hall in je odkril in vodil k uspehu nekatere največje zvezde ameriške glasbe, med njimi svetovno znanega pianista Van Cliburna.

Ameriški Slovenci so ponosni na svoje številne narodne organizacije, cerkve, liste, radio-programe in druge ustanove, danes pa še prav posebno na svoj Slovenski narodni dom na St. Clairju v Clevelandu, ki pravkar praznuje 50-letnico svojega plodnega delovanja — na dom številnih društev in ustanov, Dom slovenske narodne čitalnice, kjer že nad 40 let deluje kot knjižničar-prostovoljec rojak Jože Šircelj; Dom slovenskega narodnega muzeja pod Erazmom Goršetom; Slovenske opere pod Johnom Ivanuschem; Slovenske operne šole pod Antonom Šubljem; Slovenske šole za dramatiko pod Avgusto Danilovo; Dom šole slovenskega jezika in Dom slovenskega književnega kluba ob takih stebrih slovenstva kot dr. Frank Kern, Ivan Zorman, Vatro Grill, Anton Klančar, Mary Ivanusch, Antoinette Simčič, Josie Zakrajšek, Tony Zak in drugih; Dom jugoslovanske umetnostne šole pod Gregorjem Peruškom; ali v besedah ameriškega dnevnika, The Cleveland News, z dne 15. februarja 1941, resnični dom vse skupnosti.

Slovenci, ki jih je nekoč pisatelj Robert St. John opisal kot »molčeči narod«, želijo povedati Ameriki in svetu, da so tudi oni pomagali graditi Ameriko, ki jo je najvplivnejši slovenski ameriški pisatelj in eden glavnih arhitektov sedanjega ameriškega kulturnega pluralizma Louis Adamič tako pomenljivo opisal kot »narod narodov« ali »A Nation of Nations«.

Edi Gobec

Pisec zgornjega članka dr. Edi Gobec je redni profesor za sociologijo in antropologijo na Kentski univerzi v državi Ohio; ustanovitelj in ravnatelj Slovenskega instituta v Ameriki, ki je v angleščini znan kot Slovenian Research Center of America, Inc.; podpredsednik DTK-The International Social Science Honor Society, ki ima podružnice v 86 državah; tajnik Slovenske ustanove EURAM, ki je pod dr. Kolednikovim vodstvom posredovala svetu že nad 70 prevodov različnih slovenskih knjig; in sourednik mednarodne sociološke revije International Journal of Contemporary Sociology. Poleg del v slovenščini je doslej napisal sedem angleških knjig in monografij, tri njegove nadaljnje knjige pa so trenutno v tisku. Amerikanci so dali njegovemu delu priznanje z vpisom v Narodni register prominentnih Amerikancev, z izvolitvijo za Odličnega vzgojitelja Amerike, s častnim članstvom v raznih ustanovah, pa tudi s podelitvijo nagrade „Achievement Award“ za njegov patentirani izum „vozička za vse“. Prof. Gobec vabi in prosi vse Slovence kjer koli, naj pošiljajo gradivo, naslove in napotke o slovenskih uspehih na naslov: Slovenian Research Center of America. 29227 Eddy Rd., Willoughby Hills, Ohio 44092 USA.

Ob robu povedano:

Zum Artikel über den Dichter Bruno Brehm wäre noch folgende interessante Details hinzuzufügen.

Die Eltern stammten aus dem Sudetenland, waren Deutsche. Er selbst war deutschnationaler und antislawischer Gesinnung, was auch in den Romanen unterschwellig zum Ausdruck kommt. Da nun die Monarchie zerbrochen war, erhoffte er sich das „Heil" für Österreich bei einem Anschluß an das Deutsche Reich. Er begrüßte daher den Anschluß Österreichs am 13. 3. 1938, ebenso den Anschluß des Sudetenlandes im Herbst 1938 und die folgende Okkupation der restlichen böhmischen Länder im März 1939.

Nach dem Kriege war er eine Zeitlang still, dann begann er in diversen Zeitschriften der „Landsmannschaften" ausgesiedelter Deutscher aus Osteuropa (diese waren von den deutschen Feudalherren ausgesiedelte Kolonisten, so wie seinerzeit die Römer und Türken in Europa und in der Neuzeit die Franzosen in Algier) Artikel zu veröffentlichen.

Bei Peter Rosegger wäre auch noch zu ergänzen, daß er seinerzeit 1918 die Aufrufe des „Deutschen Schulvereines" zu Spenden-Aktionen mitunterzeichnete und gegen die Slowenen in der Untersteiermark agitierte. Das war auch der Grund, daß ihm später noch 1919 auf Intervention Jugoslawiens in Schweden der Literaturnobelpreis verweigert und dem indischen Dichter Rabindranath Tagore verliehen wurde.

Pismo bralca:

Povsod slišimo, da imamo Slovenci vse pravice, da smo enakopravni, da nas nihče ne zapostavlja.

Tole pa sem pred kratkim doživel na domačem občinskem uradu, ko sem tam prijavil mojega novorojenega sinčka.

Občinski uradnik je prav čudno gledal rojstni list, ker mu ni šlo v glavo ime otroka: PETER-JOŽKO. Nekam čudno je čakljal ime Jožko in vedno spet tresel glavo.

Nesramnost pa si je ta „Beamter" dovolil, ko je izpolnil rubriko „Staatszugehörigkeit". Čeprav dobro pozna mene in našo družino, je z nekim cinizmom vprašal: „A isa a Östaraicha?"

Mislim, da ta dogodek že kaže, kake težave bo otrok imel na Koroškem tudi pozneje, samo ker nima kakega pragermanskega imena, ker sta ga mati in oče krstila kot Peter-Jožko.

Jožko Wrolich

Namesto venca na grob rajni botri KAJŽROVI MAMI v Rinkolah, je daroval JOHAN PEČNIK iz Rut 3, pošta 9143 Šmihel, za „tiskovni sklad" 200.— šilingov.

Uredništvo „Našega tednika" se Johanu Pečniku za ta dar iskreno zahvaljuje.

AVTOBUS V SELE

V nedeljo, 7. julija, bo vozil ob 7. uri zjutraj k novi maši v Sele avtobus iz Št. Ruperta pri Velikovcu.

Avtobus bo vozil skozi Sinčo vas — Dobrlo vas — Železno Kaplo.

Na imenovanih postajah se bo avtobus ustavil.

Slovensko prosvetno društvo Vinko Poljanec v Škocjanu, vabi vas in vaše goste na

KOROŠKI VEČER

v petek, 12. julija, ob 20.30 pri Piceju na Žamanjah.

Sodelujeta: društveni pevski zbor „Vinko Poljanec" in trio „Korotan", oba pod vodstvom Hanzeja Kežarja.

Prisrčno vabljeni! Odbor

Farna mladina v Železni Kapli vabi vse prijatelje

HRVAŠKE PESMI IN FOLKLORE

ki bo v nedeljo, 21. julija, ob 10.30 v farni dvorani v Železni Kapli

Vodja: Mirko Berlaković

Gostuje hrvatski folklorni ansambel „KOLO-SLAVUJ" iz Borištofa na Gradšičanskem.

Ek. sv. Mirko Kumer-Črčej:

Iz šolske kronike pri Božjem grobu

Ljudska šola pri Božjem grobu je obhajala v nedeljo, 30. junija, 100-letnico svojega obstoja. Ta dogodek so obhajali s posebno šolsko proslavo, z govori, deklamacijami in petjem. Dva učenca sta brala iz stoletne šolske kronike. Za naše bralce smo kroniko prevedli v slovenski jezik in jo prinašamo v izvlečkih:

Kronika humške šole obsega 4 zvezke. Prvi vpis ima datum: 24. april 1873. Glasi se: po zakonu, izdanem 17. januarja 1870, morajo v kronovini Koroški ustanoviti in vzdrževati javne ljudske šole. Prvi člen določa naslednje:

Javno ljudsko šolo je treba ustanoviti povsod tam, kjer je v eni vasi ali pa v več vaseh v okolišu ene ure hoda ali 4 kilometrov, v petletnem povprečju, vsaj 40 šolo-obveznih otrok, ki bi morali hoditi v šolo dalje kot 4 kilometre.

Da bi tej postavi ugodili, je šolski okoliš Božji grob, zastopan po krajevnem šolskem svetu, kupil prazno župnišče na Humcu, katero je prodajal prečastiti gospod Jakob Westermayer, spoštovani prošt v Tinjah. Župnijska hiša z vrtom vred je stala 2400 goldinarjev. Hišo so kupili na obroke. Pri podpisu pogodbe so dali 1000 goldinarjev, obvezali pa so se, da bodo naslednje leto dali zopet 700 goldinarjev in plačali ostanek tekom dveh let. Obresti pa ne bodo računali.

Pogodbo so podpisali: Jakob Westermayer, prodajalec; Valentin Podgornik, načelnik krajevnega šolskega sveta in naslednji odborniki: Franc Resch, Lorenc Pistotnik, Aleš Trampuš in Luka Mueller, kot kupci.

Hišo na Humcu so morali nekoliko preurediti, da je ustrezala šolskim potrebam. Iz dveh sob so naredili eno in 11. novembra leta 1873 so začeli poučevati 80 šolarjev. Prvi učitelj je bil Jožef Apuhal, ki je poučeval na Humcu do leta 1888.

Navdušenje za šolo ni bilo posebno veliko. Cesarsko kraljevi okrajni šolski nadzorniki so večkrat grajali pomanjkljivi obisk šole. Vpisanih je bilo devetdeset šolarjev. Vsi so bili stisnjeni v enem samem razredu. Stanovanje šolskega vodje je bilo temno in vlažno. Vode na hribu pa sploh ni bilo in so jo morali 78 let nositi iz v dolini ležeče vasi Čirkovče. Zadnjih 50 let so za pomivanje zbirali deževnico s strehe in jo shranjevali v bazenu, zgrajenem v senčnati sobi.

Leta 1888 so učitelja Apuhala po 33-letnem službovanju upokojili. Letno je dobival 330 goldinarjev pokojnine, torej nekaj manj kot goldinar na dan.

Naslednja leta je vodil šolo g. Gregor Švikaršič, katerega je nasledil njegov brat Anton Švikaršič. Bil je zelo marljiv kronist. Zelo obširno je opisal smrt cesarjevega sina Rudolfa in pa žalne proslave v šoli. Pritoževal se je pa nad pliberškimi mestnimi duhovniki, ki so na Humcu neradi poučevali verouk in neradi maševali. Hoteli so, da naj bi humški otroci prihajali k šolskim mašam v Pliberk ali pa v Nončo vas. Včasih je moral učitelj s šolarji celo v Vogrče k maši.

Zapisal je tudi, da so v šoli 18. avgusta 1891 slovesno proslavili cesarjev rojstni dan in da je načelnik šolskega sveta, kmet Krof iz Nonče vasi, podaril šolarjem sodček piva, ker so takrat pri Krofu še kuhali pivo in ga prodajali gostilnam.

Zanimivo je, da je bil cesarsko-kraljevi okrajni šolski nadzornik, ki je humško šolo pregledoval, tudi vodja 5-razredne ljudske šole v Prevaljah.

(Dalje prihodnjič)

Kulturni dom

Pripravljalni odbor za ustanovitev društva „Kulturni dom" je s svojim delom za načrtovanje in gradnjo slovenskega kulturnega doma v Celovcu dosegel točko, ki zahteva, da osrednje organizacije ustvarijo skupno trajnejšo organizacijsko obliko, če želijo realizirati pomembni cilj: postavitev in vzdrževanje kulturnega doma.

Ustanovitev društva „Kulturni dom" na ustanovnem občnem zboru v petek, 27. junija t. l., pomeni važen korak v to smer.

Osrednje organizacije — Narodni svet koroških Slovencev, Krščanska kulturna zveza, Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Slovenska prosvetna zveza — so v tem društvu zastopane vsaka po pet delegatov.

Od pripravljalnega odbora izdelana pravila je oblast že potrdila. V petek sta bila postavljena tudi upravni odbor (8 članov) in nadzorni odbor (4 člani).

Funkcije so razdeljene tako (Upravni odbor):

predsednik: **dr. Janko Zerzer** (KKZ)
podpredsednik: **Karel Smolle** (NSKS), **Herman Velik** (SPZ), **Hanzi Ogris** (ZSO)
tajnik: **Rado Janežič** (ZSO)
namestnik: **dr. Erik Prunč** (KKZ)
blagajnik: **Herbert Seher** (NSKS)
namestnik: **Hanzi Weiss** (SPZ)
člani nadzornega odbora so: **Lovro Kaselj** (KKZ), **dr. Joško Tischler** (NSKS), **Andrej Kokot** (SPZ), **dr. Franci Zwitter** (ZSO).

Mesto predsednika (v obeh odborih) prehaja vsako leto na drugo organizacijo po rotacijskem sistemu.

Vse osebe so bile soglasno izvoljene; odbornikom je bilo naloženo, da se najprej prizadevajo za nakup primernega zemljišča za gradnjo. Kot je bilo slišati, je že več ponudb na izbiro.

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi vse rojake in goste iz okolice Baškega jezera na

VEČER HRVAŠKE PESMI IN FOLKLORE

ki bo v soboto, 20. julija, ob 20.30 v Kulturnem domu v Ločah

Vodja skupine: Mirko Berlaković

Gostuje hrvatski folklorni ansambel „KOLO-SLAVUJ" iz Borištofa na Gradiščanskem.

Prisrčno vabljeni!

Slovensko prosvetno društvo „Danica" v Št. Vidu v Podjuni vabi rojake in goste iz Podjune na

VEČER HRVAŠKE PESMI IN FOLKLORE

ki bo v nedeljo, 21. julija, ob 20.00 v farni dvorani v Škocjanu

Vodja skupine: Mirko Berlaković

Gostuje hrvatski folklorni ansambel „KOLO-SLAVUJ" iz Borištofa na Gradiščanskem.

Prisrčno vabljeni!

Wagner: „Das Minderheitenbüro bleibt bestehen"

NT: Herr Landesparteiobmann, sie sind über den einstimmigen Entschluß des Völkermarkter Stadtrates informiert. Was sagen sie dazu?

Wagner: Ich darf dazu feststellen, daß dem Landeshauptmann keine Möglichkeiten eingeräumt sind, einer autonomen Entscheidung einer Stadt entgegenzuwirken. Ganz prinzipiell möchte ich aber sagen — das ist meine persönliche Meinung —, daß man in unserem Lande jedem, ganz gleich, welcher politischer oder kultureller Gruppierung er zuzuzählen ist, den entsprechenden Versammlungsraum zur Verfügung stellen sollte.

NT: Eine Frage zum Büro des Dr. Pavel Apovnik: Warum ist es sistiert worden?

Wagner: Es ist der Öffentlichkeit bekannt, daß sowohl die ÖVP als auch die FPÖ nach der Einrichtung dieses Büros im Kärntner Landtag den Antrag eingebracht haben, daß dieses Büro wieder aufgelöst werden muß. Ich habe daraufhin gesagt, daß ich im Falle meiner Amtsübernahme bestrebt sein werde, dafür Sorge zu tragen, daß es Lösungen hinsichtlich der Minderheitenfrage nur dann geben werde, wenn es sich dafür eine breite Basis finden wird. Demzufolge habe ich nach meinem Amtsantritt die Dienstanweisung, die von Sima einen Tag vor seinem Abgang erlassen worden ist, sistiert, allerdings mit dem deutlichen Hinweis, daß eine neue Dienstanweisung von der ÖVP und SPÖ gemeinsam erlassen wird. Ich glaube, daß dies für die Minderheit ein sehr großer Erfolg war, weil mit dieser Festlegung, die dann auch in der Regierung von ÖVP-Obmann Bacher unterstrichen wurde, indem er seine Bereitschaft bekundet hat, daß er an der Erarbeitung einer gemeinsamen Dienstanweisung mitwirken werde, immerhin sicher ist, daß das Büro bestehen bleiben wird. Es besteht also und zwar entgegen den Beschlüssen der ÖVP und FPÖ, die Auflösung des Büros verlangt haben. Was fehlt, ist die Dienstanweisung. Die wird jetzt erarbeitet. Ich habe bereits zwei Entwürfe fertiggestellt und ließ einen davon Landeshauptmannstellvertreter Bacher zustellen. Nun warte ich auf seine Antwort.

NT: Wie schaut eigentlich der neue Abänderungsantrag aus? Enthält er auch Wünsche der beiden slowenischen Zentralorganisationen?

Wagner: Mir sind die Wünsche der slowenischen Zentralorganisationen gar nicht bekannt. Es hat mir niemand von den befugten Slowenenvertretern irgendwelche Vorstellungen unterbreitet, wie sie die Dienstanweisung haben wollen. Wobei es ungewöhnlich ist, daß es überhaupt eine solche Dienstanweisung gibt, weil im Prinzip in der Geschäftsordnung der Kärntner Landesregierung festgelegt ist, wer was zu tun hat. Das aber steht im Fall Apovnik ebenfalls fest: daß ein mir zugeteilter Sachbearbeiter dies zu erledigen hat. Der aber ist in der Person des Dr. Apovnik gegeben.

NT: Gibt es eine nationale Gleichberechtigung in Kärnten?

Wagner: Ich glaube, daß die verfassungsmäßig zu gewährleistende Gleichberechtigung in weitem Bereich ihre Erfüllung gefunden hat.

NT: Können sie mir einen bewußten Kärntner Slowenen nennen, der im Landes- und Bundesdienst in Kärnten eine Spitzenposition einnimmt?

Wagner: So kann man die Dinge nicht sehen, daß jemand nur auf Grund seiner Zugehörigkeit zu einer Sprachgruppe einen Posten bekommen kann. In einer Demokratie muß prinzipiell gewährleistet sein, daß der Tüchtige nach vorne kommt.

NT: Sie meinten, der Tüchtige soll nach vorne kommen. Sind die Slowenen nun nicht genug tüchtig?

Wagner: Wenn man's genau betrachtet, gibt es sicher auch Slowenen in Spitzenpositionen; nur ist es halt so, daß — ähnlich wie im politischen Bereich — die Deklaration fehlt; si wollen sich nicht als Angehörige der Minderheit deklarieren.

NT: Konkret wissen sie also für keinen bewußten Slowenen, der einen Spitzenposten innehat?

Wagner: Wenn ich jetzt einen Slowenen nennen würde, der einen Spitzenposten innehat, so könnte ich erleben, daß er am nächsten Tag öffentlich feststellt, er sei kein Slowene.

NT: Warum ist so was überhaupt möglich?

Wagner: Deshalb, weil die meisten Menschen, die politisch nicht aktiv sein wollen, gerne in der Anonymität verankert sind.

NT: Es gibt den Fall Dr. Grlic. Er interessierte sich für den früheren Posten des Dr. Apovnik bei der Völkermarkter Bezirkshauptmannschaft. Er suchte um eine Anstellung an, erhielt aber bis dato noch keine Antwort.

Wagner: Stimmt. Es liegt ein Anstellungsansuchen vor, das nicht positiv erledigt wurde. Der Grund: Es besteht kein Mangel am juristischen Bedarf.

NT: Wer hat nun tatsächlich den Posten von Dr. Apovnik besetzt?

Wagner: Dr. Muhri.

NT: Ist er Jurist?

Wagner: Er ist ein Jurist.

Bacher zopet potrdil nemško nacinalistično linijo ÖVP

V današnji številki prinašamo dva intervjuja, ki jih je imel Janko Kulmež s koroškim deželnim glavarjem Leopoldom Wagnerjem in predsednikom ÖVP Herbertom Bacherjem.

NT: Herr Landesparteiobmann, sie haben den Brief, den Bürgermeister Hans Glantschnig dem slowenischen Kulturverein in Völkermarkt geschrieben hat, in Händen. Würden auch Sie diesen Brief unterschreiben?

Bacher: Zunächst möchte ich feststellen, daß ich als Outsider zu diesem Brief Stellung beziehe, da über das Ansuchen des Kulturvereines der slowenischen Volksgruppe in Völkermarkt die Gemeinde als Eigentümerin der Neuen Burg entscheiden kann und nicht der Landesparteiobmann der ÖVP. Ich glaube aber, daß ich den Bürgermeister der Stadt Völkermarkt gut genug kenne, um zu sagen, daß er primär Vollzieher eines einstimmigen Beschlusses des Stadtrates ist.

NT: Identifizieren sie sich mit der Entscheidung des Stadtrates?

Bacher: Entscheidungen solcher Art sollte man nicht hypothetisch treffen, da ich mit dieser Angelegenheit nicht konfrontiert wurde. Es gibt aber eine Reihe von konkreten Fällen, wo sie meine Gesinnung und meine Beurteilung in bezug auf Fragen und Angelegenheiten der Minderheiten hinlänglich erforschen können.

NT: Kann man nach dieser Entscheidung des Völkermarkter Stadtrates mit Bürgermeister Glantschnig an der Spitze sagen, die slowenische Volksgruppe sei in Völkermarkt gleichberechtigt?

Bacher: Die slowenische Volksgruppe als Gesamtheit ist meiner Kenntnis nach sicherlich gleichberechtigt. Hier spielt Art, Zeit und Begehr eine gewisse Rolle und ich kann mir nicht vorstellen, daß der Stadtrat von Völkermarkt aus reinen Gefühlsmomenten heraus eine solche Entscheidung gefällt hat. Ich weiß auch nicht, wie weit das für Zukunft Gültigkeit besitzt. Sicher gehört zur Wahrung der Rechte der Minderheit die mögliche Entfaltung auf dem kulturellen Gebiet, möchte aber auch umgekehrt die Frage stellen, ob eine Ausübung der kulturellen Tätigkeit nur dann gewährleistet ist, wenn sie an einem bestimmten Ort erfolgt.

NT: Konkret zu Völkermarkt: Es gibt dort keinen anderen Ort. Die Neue Burg wurde auch mit Steuermitteln der slowenischen Gemeindebürger errichtet. Haben denn die Slowenen kein Recht auf die Neue Burg?

Bacher: Das hat in erster Linie die gewählte politische Vertretung der Gemeinde Völkermarkt zu beurteilen. Man bezieht sich ja in diesem Schreiben auf eine Veranstaltung vor zwei oder drei Jahren, die meiner Erinnerung nach ziemlich viel Staub aufgewirbelt hat, weil es dort sehr deutliche Tendenzen gab, die von der Mehrheit Kärntens nicht völlig unwidersprochen werden können. Vielleicht hätte die Entscheidung anders lauten können, wenn man sich nicht auf eine schriftliche Antragstellung beschränkt hätte, sondern in einem persönlichen Gespräch klarlegen könnte, daß eine Wiederholung der Dinge von 1969 vermieden wird und nicht zu erwarten ist.

NT: Was konnte nun konkret von der Mehrheitsbevölkerung anläßlich der slowenischen Veranstaltung im Jahre 1969 nicht hingenommen werden?

Bacher: Ich erinnere mich nur an Gespräche, die ich mit Völkermarktern geführt habe — dies hat ja auch pressemäßig eine Rolle gespielt — und es wird ja in diesem Brief Bezug genommen auf die Veranstaltung „Martin Krpan", wo angeblich — ich kann mich nur darauf beziehen, was ich aus der Presse kenne und in Gesprächen erfahren habe — als Provokation empfundene Aussagen getroffen worden sind. Ich war nicht dabei, ich kann es nur vom Hören und Sagen her beurteilen.

NT: Sie haben früher behauptet, es gebe eine nationale Gleichberechtigung in Kärnten. Können sie mir nun einen bewußten Slowenen nennen, der eine Spitzenposition in Landes- und Bundesdienst in Kärnten inne hätte?

Bacher: Ich glaube, daß ein Mitarbeiter in der Landesveterinärdirektion (damit ist Dr. Dumpelnik gemeint), sicherlich keine subalterne Kraft ist.

NT: Zum Minderheitenreferat des Dr. P. Apovnik: LH Wagner behauptet, daß ÖVP und FPÖ nach dem Bekanntwerden der Sima-Entscheidung gegen ein solches Referat waren. Stimmt das?

Bacher: Man kann dies nicht als Referat im eigentlichen Sinn bezeichnen. LH Sima holte Dr. Apovnik ins Amt der Kärntner Landesregierung, wo er eine besondere Aufgabe bekommen sollte. Wir von der ÖVP waren der Meinung, daß eine solche Entscheidung nicht ganz alltäglich ist, worauf es zu einem Dringlichkeitsantrag der ÖVP und FPÖ kam.

NT: Wagner sagt aber, daß es sein großer Verdienst sei, die ÖVP von der Notwendigkeit eines solchen Büros überzeugt zu haben.

Bacher: Diese Aussage ist unbegründet. Ich kann nur wiederholend und unmißverständlich sagen, einen Staat im Staate zu bilden, halte ich für nicht machbar und nicht im Interesse des Herbeiführens des notwendigen Konsens. Die Rechtsnorm eines Büros für Beratung und Information der slowenischen Volksgruppe halte ich für nicht verfassungskonform.

Für eine Erneuerung der Dienstanweisung sehe ich keinen zwingenden sachlichen Grund. Wir haben über 300 Akademiker im Lande, für die es gar nicht möglich und auch nicht notwendig ist, eine gesonderte Dienstanweisung zu machen. Wenn Dr. Apovnik der Kulturabteilung zugeordnet ist, dann wird sein unmittelbarer Vorgesetzter der Leiter der Kulturabteilung sein.

Kontaktni komite je zopet zasedal

28. junija t. m. je na Dunaju zopet zasedal kontaktni komite, kateremu sta med drugim prisostvovala zvezni kancler Kreisky ter pravosodni minister dr. Broda. Slovence so zastopali dr. Matevž Grilc, Filip Warasch, dr. Vospernik (za Narodni svet koroških Slovencev), Zvezo slovenskih organizacij pa so zastopali dr. Zwitter, dr. Apovnik ter inšp. Vouk.

Med drugim so na tej seji sklenili, da se bo v zadnjih dneh julija sestal tretji podkomite kontaktnega komiteja, in sicer za sodnijski jezik. Predsedoval mu bo minister dr. Broda. Omenjeni podkomite se bo poleg splošne ureditve vprašanja sodnijskega jezika bavil tudi z vprašanji kot so tečaji slovenščine za sodnike, ki opravljajo svojo službo na dvojezičnem ozemlju, nadalje dopolnitev sodnijskih knjižnic s slovensko literaturo in podobno.

Prav tako na programu je bila tudi problematika glede Apovnikovega biroja. Slovenski zastopniki so prosili Kreiskyja, da naj bi interveniral pri deželnemu glavarju Wagnerju in skušal doseči konec prekinitve Simove odredbe glede Apovnikovega biroja. Kreisky temu ni hotel ustreči, pač pa je obljubil, da bo pisal Wagnerju ter se o tej zadevi pozanimal. Wagnerja samega je na seji kontaktnega komiteja zastopal dvorni svetnik dr. Lobenwein, ker je bil deželni glavar zaradi obiskov podjetij zadržan.

Nadalje so Slovenci zahtevali, da naj bi dobil dr. Apovnik za koroške Slovence iste kompetence, kot jih ima dr. Baumann, ki fungira kot zvezni referent za izobrazbo. Vendarle je celovška VZ trdila, da so Slovenci zahtevali odstranitev dr. Baumanna, njega pa naj bi namestil dr. Apovnik.

Kreisky je še obljubil, da bodo lahko dijaki Slovenske gimnazije septembra 1975 obiskovali pouk v novem poslopju.

BORIS PAHOR: **34**

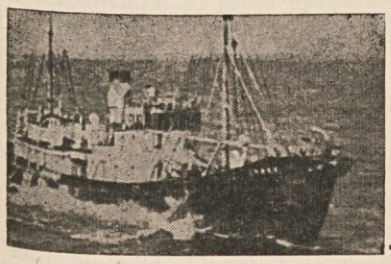

Parnik trobi nji

Odkar prebiva v ti hiši z njegovo mamo, jo marsikdaj preseneti občutek, da že zdavnaj živi z njo; kakor da je Danilova mati dobra sorodnica, o kateri so ji govorili v detinskih letih in o kateri je zmeraj sanjala. Ne, ni je sram svoje preteklosti, a rajši se je ne dotika, da se njene podobe ne cepijo na sedanjost, se ne pomešajo vanjo. Seve, ko misli na sedanjost, ne misli s tem samo na ta kraj, na barkovljansko predmestje, zakaj tudi tukaj je marsikatera ženica boječa kakor njena mama in zamenja svoje slovenske besede z italijanskimi, ko sreča osebo na rebri, po kateri se vzpenja domov, ampak misli prav na ozračje, ki ga polni z odločnostjo in močjo visoka ženska postava. Nič trdega ni na nji in tudi nič kmečkega ne, njene poteze in njena drža razodevajo dobro resnost in izbrani mir ljudi, pri katerih se tenkočutnost spaja s klenostjo značaja. Takšni ljudje niso redki v delavskih četrtih in kmečkih predmestjih in so po navadi tisti, ki so iz ljubezni do knjig začeli skrbeti za knjižnico prosvetnega društva.

O skrbi za društveno knjižnico pri nji seve nima smisla, da človek govori, ker so barkovljansko društvo zajeli plameni leto dni po upepelitvi Narodnega doma in nekaj dni po požigu društva na Vrdeli in v Rojanu; a ona ima omaro s knjigami v svoji sobi in še posebno skrivališče zunaj pred hišo, najbrž v zidu, ki zaslanja štirikoten vrtiček. Tukaj ima Kaplana Martina Čedermaca, Graničarje, brošuro, izdano ob petdesetletnici Edinosti in Čermeljevo knjižico La minorité slave en Italie. In ni jih skrila samo zato, pravi, da bi jih ob morebitni preiskavi ne iztaknili, ampak predvsem zato, ker ne mara, da bi jih izgubila. Pravi, da jih ima v kositrni škatli, tako da vlaga ne more do njih. Ne, ne, seveda niso knjige zmeraj skrite, toliko bralcev so že obšle, a ko se vrnejo domov, morajo v kositrno skrinjico; sama jo je dala narediti in rekla delavcu, da je za listine, za spričevala, za pokojninsko knjižico. Ne, Čermeljeve ni posodila, samo Danilo jo je enkrat vzel, odkar jo je prinesel, a ko se je vrnila, ni odšla več nikamor.

A nji da jo rada posodi, je rekla, tudi sama bi jo brala, če bi znala francoski. In tako se je poglobila vanjo v sobotnem popoldnevu in jo končala pozno sredi noči. Gotovo, v glavnem so bili to podatki dvajsetletne zgodovine, ki jo je na splošno poznala, a zdaj je imela prvič priliko, da je bila pred njenimi očmi stvarnost v številkah, imenih, letnicah in izvlečkih dokumentov. Pri tem pa je niso toliko zanimali različni zakoni, dekreti in ukazi, s katerimi so bile odpravljene slovenske šole, društva in trgovske ustanove, pa tisti, ki so določali poitalijančenje krajevnih imen, krstnih imen, priimkov na splošno in priimkov na nagrobnih kamnih, ampak predvsem dogodki, ki ni nikdar slišala o njih. Tako divjaštva na Reki in na otokih za časa vladanja pesnika D'Annunzia, napad med službo božjo v Baški, pobijanje neoboroženega ljudstva, izgon škofa Mahniča, ker se je uprl barbarstvu, odstranitev škofa Sedeja, izgon devetdesetih duhovnikov, odstavitev škofa Fogarja, obenem pa prihod na izpraznjena apostolska sedeža ljudi, ki jim je prva skrb zatrtje slovenskega jezika v cerkvi. Gledana iz razdalje, nudi pravzaprav ta krvava doba kljub svoji nesreči veličastno podobo, ki ji najbrž v teh povojnih letih v Evropi ni enake. Tako streljanje v šentjakobski cerkvi, streljanje v cerkvi svetega Antona ob Kanalu, sežiganje knjig iz vrdelske knjižnice pred Verdijevim spomenikom, vklenitev profesorja Verba, ki je prišel v Trst zaradi predavanja o dušeslovju in katerega vodijo z lisicami na zapestjih na policijo, da si tam o njem vzamejo antropometrične podatke. Ali pa tisti primer v rojanski cerkvi. Ker je v Barkovljah italijanski duhovnik sledil ukazom oblasti in so morale na policijo pevke, ki so pele na koru, so barkovljanske žene odhajale opravljat svojo pobožnost v Rojan; seve so fašisti prišli kričat in razgrajat tudi tja. Maj je bil in duhovnik in ljudje so na divjaštvo odgovorili tako, da so vsi skupaj pokleknili in je svetišče objela napeta tišina.

Brala je dolgo v noč in se kdaj pa kdaj ustavila, kakor da si hoče vtisniti v spomin vsak dogodek posebej; obenem se je njen pogled pomudil ob Danilovi knjižnici in tako je v mislih pritrjevala njegovim dokazom, da so Slovenci pod Italijo kljub splošnemu in grobemu terorju pokazali veliko vero v svojo samobitnost in, hkrati s tem, trmasto zagrizenost odpora. In da ne sme, je rekel, seštevati samo primere, ko se je upor pokazal v sabotaži, v eksploziji bombe računati predvsem z zgoščenim, nemim, hoté topim upiranjem množice. Saj da je imela prav, ko je ugovarjala Robertu, da je pouk slovenščine dvema ducatoma mladih ljudi majhna stvar, prav tako ni veliko, če se dijaki zberejo na plesu, ob miklavževanju ali na tečaju v gorah; a misliti mora, je rekel, da se s tem ustvarja tisto jedro, ki bo jutri kvas zdaj samo topo uporni množici. In tako jo je skoraj prepričal, da ni slovenska skupnost čreda, ki se je razbežala, ampak zavedno in snujoče občestvo. In Čermeljeva knjiga ji je zdaj dokaz te zavednosti in te zrelosti, ker resno in trezno prikazuje usodo Primorske svetu. In predstavlja si odposlance pri Družbi narodov, kako berejo o profesorju Vebru, ki ga vodijo po tržaških ulicah vklenjenega, ker je prišel iz Ljubljane predavat o psihologiji; in ji je, kakor da s tem tudi sama rešuje svojo mladost, zakaj to, kar jo je zmeraj najbolj trlo, je bila zavest, da za suženjstvo njenega rodu nihče ne vé, da slovenski ljudje ginevajo kakor mačke, ki jih, zavezane v vrečo, neslišno utopijo. Zdaj pa, odkar Jugoslavija ni preveč vneta za obrambo svojih zamejskih bratov, posebno pa, odkar se Stojadinovič brati z ducejem, takšna knjiga, ki v francoščini in angleščini kroži po Ženevi, Parizu in Londonu, odtehta marsikatero razočaranje. Zakaj tam je človek prost, tam lahko bere, kar hoče, napiše proti vladi, če je treba, pokaže svoje nezadovoljstvo s tem, da gre na ulico. Ob ti misli pa se ji spet zdi, da se približuje grlu nevidna roka, ki jo hoče zadušiti. Takšen občutek dušenja je večkrat imela doma, ko je bila nemočna ob obnašanju sestre, a zdaj to môro brez težave odpodi, ker se zaveda, da spi na drugi strani ozkega mostovža Danilova mama. Saj, tukaj ni Pariz, kjer človek lahko bere, kar hoče, a tudi podoba žene, ki si je sredi strahovlade dala narediti pločevinasto škatlo za shrambo prepovedanih knjig, je vredna človeškega ponosa. Zakaj res je lepa prostost, v kateri se človek lahko razdaja, a vendar ima svojo posebno žlahtnost tudi zgoščeni pogum, ki kakor seme neizmerne vztrajnosti postane rodovitno, ko je skrito v naročju zemlje.

(Dalje prihodnjič)

Dejstvo, da eden izmed najvažnejših členov avstrijske državne pogodbe po devetnajstih letih ni realiziran, napolnjuje s skrbjo poleg koroških Slovencev, vedno več pošteno mislečih nemško govorečih Avstrijcev. Spoznali so namreč, da z državo, ki ni pripravljena izpolniti svoje lastne pogodbe, nekaj ne more biti v redu. S tem v zvezi pa ugotavljajo, v kako neurejenem odnosu do koroških Slovencev pravzaprav so merodajni avstrijski krogi. Med te pošteno misleče Avstrijce lahko brezdvomno prištevamo časnikarja WOLF IN DER MAUR, ki piše za katoliški dunajski tednik „DIE FURCHE". „Die Furche" našim bralcem gotovo ni neznan: saj je že o naši narodnostni skupnosti objavil celo vrsto člankov, kjer so se pisci trudili za objektivno tolmačenje naših problemov. Tokrat objavljamo dva izredno dobra članka, ki ju je Wolf in der Maur napisal za dve junijski številki omenjenega dunajskega tednika.

Gestörte Verhältnisse in Kärnten

VON WOLF IN DER MAUR

Rund um den 19. Jahrestag der Unterzeichnung des österreichischen Staatsvertrages gab es in Kärnten auf Hauswände gemalte proslowenische Parolen und einige wenige Betrachtungen zum „Minderheitenproblem" in einigen wenigen österreichischen Tageszeitungen.

Beides, die Parolenmalerei und die Betrachtungen, machte deutlich, ein wie gestörtes Verhältnis zu diesem Problemkreis immer noch besteht. Die aufgemalten Parolen drückten aus, was jedermann weiß: daß Österreich seit 19 Jahren mit der vollen Erfüllung des Artikels VII des Staatsvertrages in Verzug ist und auch wer kein Freund von Parolenmalerei ist, kann deren Wahrheitsgehalt leider nicht bestreiten. Die publizistischen Betrachtungen aber simplifizieren das Problem zumeist und geraten in gefährliche Nähe von Einseitigkeit. Wer je den österreichisch-italienischen Konflikt um Südtirol aufmerksam verfolgt hat, wird das unangenehme Gefühl nicht los, daß bei uns ungefähr so argumentiert wird, wie ein großer Teil der italienischen Presse argumentierte, bevor es zum „Paket" kam, das eine Wendung zum Positiven brachte.

Dem „Ortstafelgesetz" wird zum Beispiel nachgesagt, es habe sich als „undurchführbar" erwiesen. Das ist nun ganz gewiß nicht der Fall gewesen. Nur weil sich die Bundesregierung entschloß, das Niederreißen zweisprachiger Ortsbezeichnungen quasi hinzunehmen und deren Wiederaufstellung — und damit das Gesetz! — nicht zu vollziehen, blieb es undurchgeführt. Daß es sich dabei um einen gefährlichen Präzedenzfall handeln könnte, ganz dazu angetan, die Rechtsstaatlichkeit der Republik bis in ihre Grundfesten zu erschüttern, dämmert erst sehr allmählich. Der damit verbundene „Gesichtsverlust" Österreichs ist noch nicht einmal annähernd erkannt worden.

Man sprach auch davon, eine einvernehmliche Lösung der Probleme sei nicht mehr zu erhoffen. Die Minderheit sei eben dagegen. Selbst wenn das stimmte — es stimmt aber nicht! — läge eine unlogische Erklärung vor. Einvernehmlich bedeutet ja, daß beide Seiten aufeinander zugehen müssen, also nicht nur die Minderheit auf die Mehrheit, sondern auch umgekehrt. Von solchen wohltätigen Schritten entfernt sich aber die Politik zur Zeit immer weiter. Indem man auf einem Modus der „Minderheitenfeststellung" beharrt, den nicht nur die Kärntner Slowenen ablehnen, sondern fast alle europäischen Minderheiten (auch die Südtiroler haben das einst abgelehnt!), verhindert man den Konsens im Grunde wissentlich und einige verhindern ihn wohl auch absichtlich.

Man darf nicht davon ausgehen, daß der Artikel VII sich „am Verlangen der Minderheit" orientiert, dem man irgendwann einmal und irgendwie nachgeben werde. Der Inhalt dieses Artikels steht sehr eindeutig vor uns (von „Minderheitenfeststellung als Voraussetzung" enthält er nichts) und dieser Artikel wurde freiwillig unterschrieben. Er stellt also eine vertragliche Verpflichtung dar, die nicht nach irgendjemandes beliebigem Verlangen interpretierbar ist. Und nicht vom Artikel VII leitet sich die Malaise der kärntnerischen und österreichischen Minderheitenpolitik ab, sondern von dessen Nichterfüllung! Daß nun die Minderheit sich um Schutz und Hlife „nach Laibach und Belgrad wendet", wie eine große Zeitung richtig feststellte, ist kein einmaliger Vorgang, sondern ein natürlicher.

Jugoslawien ist dem Staatsvertrag beigetreten, also in einem ganz gewissen Sinne auch Partner des Artikels VII und die Kärntner Slowenen tun — nach 19 Jahren! — nichts anderes als unsere Südtiroler Brüder zuvor getan haben; sie wenden sich an ihre Schutzmacht. Als Italien das Gruber-de-Gasperi-Abkommen durch allerlei Kniffe und Interpretationen bis auf Null entwertet hatte, betrieben die Südtiroler (mit Erfolg) die Internationalisierung des Streitfalles und verschafften sich Österreich als Sekundanten. Zum Glück siegte am Ende — der Weg dahin war mühsam und sogar blutig! — Vernunft und guter Wille. Ausgerüstet mit dieser Erfahrung, müßte es Österreich eigentlich leichter fallen, sich in der Frage der Kärntner Slowenen vernünftig zu orientieren. Soviel anders ist diese nämlich nicht beschaffen.

Mit allgemeinem Bedauern wird eine „Abkühlung des Verhältnisses zu Jugoslawien" konstatiert; aber es herrscht zur Zeit wenig Einsicht darin, daß dieses Verhältnis von der Minderheitenfrage nicht losgelöst werden kann. Aus vielen Gründen kann Jugoslawien nicht von der vollen Erfüllung des Artikels VII Abstand nehmen. Jeder politisch erfahrene Realist wird das begreifen.

Wenn aber der Zustand der Nichterfüllung weiterhin andauert, dann wird man mit noch ganz anderen Verwicklungen zu rechnen haben. Erstens ist es nicht anzunehmen, daß sich die Kärntner Slowenen einem solchen Zustand fügen werden, das ist auch von ihnen nicht zu verlangen. Wer begibt sich schon einer Nutznießung vertraglicher Abmachungen freiwillig? Um kein Mißverständnis aufkommen zu lassen: kürzlich hörte man die Ansicht, die Kärntner Slowenen genössen ja ohnedies die gleichen Rechte wie jeder andere Österreicher auch, was also wollen sie denn eigentlich? Aber darum geht es nicht. Im Staatsvertrag wurden ihnen einige weitere Rechte zugesichert und nur um diese, wenn man will, zusätzlichen Rechte geht es. Unter anderem befindet sich darunter das Recht auf Gebrauch der slowenischen Muttersprache vor Ämtern und Gerichten in gewissen Bezirken; um zweisprachigen Schulunterricht unter gewissen Voraussetzungen (Elternrecht); um zweisprachige topographische Aufschriften, ebenfalls in gewissen Gebieten. Damit soll die freie soziale, kulturelle und politische Entwicklung der Minderheit garantiert werden.

Was die Amts- und Gerichtssprache betrifft, so gibt es darüber zur Zeit nur Verordnungen. Die Minderheit sähe lieber eine gesetzliche Regelung, da Gesetze nicht ohne weiteres rückgängig gemacht werden können (der Nichtvollzug des „Ortstafelgesetzes" ist eine einwandfrei ungesetzliche Aktion!), Verordnungen aber schon. Auch andere Kuriositäten, wie die Einsetzung eines „Slowenenreferates" in der Kärntner Landesregierung durch den scheidenden Landeshauptmann Sima und die „Stillegung" dieses Referates durch seinen Nachfolger, Landeshauptmann Wagner, fördern in der Minderheit das Gefühl, gefrotzelt zu werden, was immer da für interne Widersprüchlichkeiten und Gründe vorliegen mögen. Würden wir uns, sollte man sich fragen, gerne und willig 19 Jahre frotzeln lassen? Und, so muß man weiter fragen, ist es klug, eine solche Politik zu machen?

Wir alle sind geschichtliche und leidtragende Zeugen, zu welchem Ende sowohl ungefestigte und haltlose „Erfüllungspolitik" als auch herostratische, „Nichterfüllungspolitik" führen können. Das sollte uns bewegen, am 20. Jahrestag der Unterzeichnung des Staatsvertrages anders, nämlich besser, dazustehen.

Was die jugoslawische Haltung betrifft, müssen wir einiges berücksichtigen, was diese bestimmt. In der Tat leben in Jugoslawien „nur nationale Minderheiten", das heißt also: mehrere Völker zusammen. Dabei kommt es auch zu Schwierigkeiten, die gerade der Österreicher verstehen sollte. Doch bedeutet dies, daß Jugoslawien in seinen Grenzen eine sorgsame, ausgewogene und weit über das sonstwo übliche Ausmaß hinausgehende „Minderheitenpolitik" treiben muß. So ein Staat kann nicht beliebig belastet werden durch unergiebige Minderheitenpolitik seines oder seiner Nachbarn. Er reagiert seismographischer, weil seine Völker seismographisch reagieren.

Wir wissen, daß Jugoslawien für diese Fragen so besonders neuralgisch ist, weil sie auch zwischen Roosevelt, Churchill, Stalin und Tito eine enorme Rolle spielten. Roosevelt und Churchill zum Beispiel waren immer der Ansicht, daß, wenn Jugoslawien sich „zwischen West und Ost" nicht halten und erhalten könne, man eben „Serben und die anderen voneinander trennen sollte", wobei „die Serben" zur sowjetischen, „die anderen" zur westlichen Interessensphäre gezählt werden würden. Von Stalin wird berichtet, daß er solche Gedanken nicht sehr energisch widersprochen habe. Einzig Tito war unbeirrbar dagegen. Nun muß man das, was im Verlauf eines weltpolitischen Ränke- und Einflußspieles ausgesprochen wurde oder wird, nicht immer für bare Münze nehmen. Die Diplomatensprache bedient sich vieler Wendungen und Behauptungen, die einer näheren Prüfung nicht standhalten. Aber für die unmittelbar Betroffenen, diesfalls für die Völker Jugoslawiens, bleibt da immer ein Rest zurück, der sich ins Irrationale steigern kann. Deshalb auch ist Jugoslawien als Föderation südslawischer Völker (unter denen aber auch Albaner, Magyaren, Deutsche und Italiener leben) so ungemein allergisch. Man darf nicht darüber hinwegsehen, daß es dieser Allergie im Falle Österreich und Kärnten nie wirklich freien Lauf gelassen hat. Und davon darf man wiederum nicht ableiten, daß diese Allergie beliebig strapaziert werden könnte. Im Gegenteil: weit vorausschauender wäre es, anzunehmen, daß schon sehr bald eine Situation eintreten könnte, in welcher das Problem von seinem Kern und von dessen Umwelt her in höchstem Maße internationalisiert werden würde.

In diesem Zusammenhang wird es wenig interessant sein, warum es in Kärnten zu keiner Lösung gekommen ist. Da der Artikel VII Umriß und Inhalt der Lösung enthält, wird nur über dessen Erfüllung geredet werden. Da wir uns aber 19 Jahre Zeit gelassen haben, kann es geschehen, daß plötzlich uns gesagt wird, wie nun die Erfüllung auszusehen hat, was sicherlich keine günstige Position für uns wäre.

Kärntner Sozialisten und auch die SPÖ-Zentrale in Wien argwöhnen, ÖVP und FPÖ wollen „die Regierung" sozusagen „ins offene Messer laufen lassen". Im sich dahinschleppenden Stadium von kommissionellen Erwägungen, parlamentarischen und Parteienverhandlungen käme „die Regierung" — auch durch außenpolitische Ereignisse — in „Zugzwang", der wiederum, wie im „Ortstafelkrieg" schon gehabt, die SPÖ schwer malträtieren könnte. Dafür bestehen in Kärnten tatsächlich „günstige Voraussetzungen", die der SPÖ bei den nächsten Landtagswahlen schwer zu schaffen machen dürften. Schon hat man slowenische Kandidaten aus den SPÖ-Listen eliminiert, was den Schluß zuläßt, die SPÖ in Kärnten werde zumindest den Großteil bisher ihr gewidmeter „Slowenenstimmen" verlieren. Als „Erfüllungspolitiker" werde sie aber auch keinen Sukkurs mehr von den sogenannten „Nationalen", deren es auch in der SPÖ Kärntens viele gibt, erhalten. Der „Sturz des sozialistischen Landeshauptmannes", seit 1945 außerhalb jeder Erwägung oder Hoffnung, scheint greifbar nahe, mit allen Folgen.

Das ist gewiß gediegene Taktik und wenn es sich nicht um einen Vertrag und um ein zweifelsfrei auch zwischenstaatliches Problem handeln würde, eben auch das legitime Rüstzeug der Parteipolitik. In der ganzen Dimension der Minderheitenpolitik ist davon jedoch absolut nichts zu halten. Erstens, weil dann eben ein „nichtsozialistischer Landeshauptmann" die Malaise zu spüren bekäme, unter noch erschwerten Umständen. Zweitens, weil das Risiko in keinem Verhältnis zum Erreichbaren steht. Drittens aber, weil es sich schlechterdings um ein unmoralisches Spiel mit Menschenrechten und Menschenschicksalen handeln würde, sollte das alles wirklich so kommen.

Gewiß, auch der Mehrheit wird einiges zugemutet. Was ihr aber tatsächlich wie Zumutung erscheint, erhält diesen Charakter nicht durch den Artikel des Staatsvertrages, sondern durch dessen Nicherfüllung, die gewisse Teile der Mehrheit in den Glauben versetzte, der Artikel VII sei ohnehin nicht ernst gemeint, sei bloße Camouflage, zu Papier gebrachtes Augenzwinkern der Auguren. Dieser Irrglaube, der sich mit den bestehenden und den noch kommenden Realitäten nicht verträgt, ist es, der so viele Angehörige der Mehrheit irritiert und erschüttert. Bis zu einem viel zu hohen Grade sind die drei führenden Landesparteien, SPÖ, ÖVP und FPÖ, bereits Opfer dieses Irrglaubens, gegen den sie nicht aufzutreten wagen, weil sie davon mehr als bloß einen „Gesichtsverlust" befürchten.

Genau dies aber wäre die Zeit und die Situation, in welcher sich alle Beteiligten von den wirklichen oder nur vermuteten Zwängen befreien müßten. Die SPÖ davon, daß durch Lavieren für sie noch irgend etwas zu gewinnen sei. Die ÖVP vom Unbehagen, daß eine vernünftige, einverständliche Lösung dazu führen könnte, daß etliche „Nationale" von ihr zur FPÖ abwandern und die FPÖ davon, daß sie auf Dauer eine „nationale Politik" außerhalb der vertraglichen Modalitäten und außerhalb der historischen und politischen Realitäten dieses

(Dalje na 7. strani)

Kärnten nach der Bombe

VON WOLF IN DER MAUR

Daß irregeleitete Narren am „Hause der Heimat" im kärntnerischen Miklauzhof eine Bombe legten, scheint wie Wahnsinn; und doch hat es Methode. Es ist der ewig gleiche Vorgang, den Unvernunft und Unbelehrbarkeit erzeugen: Gewalt, die immer neue Gewalt hervorruft, worin schließlich Recht und Vernunft untergehen. Es gibt keinen Unterschied zwischen „Gewalt gegen Sachen" und „Gewalt gegen Personen", mit der einen Abart beginnt's, bei der zweiten endet's. Wer immer die kühne Frechheit besitzt, für Gewalttaten „die Verantwortung" zu übernehmen, was in Wahrheit nichts mit Verantwortung, sehr viel aber mit geheimgehaltener Urheberschaft zu tun hat: er schadet der Sache, die er zu verteidigen vorgibt, zumeist absichtlich, seltener aus Dummheit. Er schadet zuerst und zuletzt, also durchgängig, auch jenen, denen zu nützen er vorgibt: den Menschen.

Daß dies in Kärnten noch Allgemeingut ist, durfte man mit einer gewissen Befriedigung feststellen: alle, von ganz links bis ganz rechts, von Repräsentanten der slowenischen Minderheit bis hin zu jenen, die eine „nationale Mehrheit" zu repräsentieren meinen, distanzieren sich von dem Attentat. Das ist schön.

Weniger schön ist es, daß die Massenmedien und auch der ORF der energischen und glaubwürdigen Distanzierung der slowenisch-kärntnerischen Repräsentanz wenig oder gar keine Resonanz geliehen haben. Das ist eine Benachteiligung, die zu verhängnisvollen Assoziationen beitragen kann und ganz allgemein das Klima nicht beruhigt, sondern vergiftet.

Bomben krepieren bekanntlich nach allen Seiten. Und so rief auch diese Bombe — es war übrigens nicht die erste, die in Kärnten gezündet wurde — auf allen Seiten Wirkungen hervor, zum Teil recht unterschiedlicher Natur. Die übelste davon: der sogenannte „Kärntner Heimatdienst" benützte das bösartige Ereignis zu einer Politisierung, die in der „Gretchenfrage" an die beiden Bundespräsidentschaftskandidaten gipfelte, wie diese es mit der von den „heimattreuen Verbänden geforderten Minderheitenfeststellung" hielten. Abgesehen davon, daß selbstverständlich auch die Kärntner slowenischer Abkunft heimattreu sind, weil unzweifelhaft Kärnten auch ihr Heimatboden ist, den sie lieben und auf ihre Weise pflegen, muß man sich davor fürchten, wenn nun die „Minderheitenfragen" parteipolitisch akzentuiert werden. Denn es geht dem „Heimatdienst" ja nicht nur um die persönlichen Auskünfte der beiden Kandidaten, es geht ihm um eine politische Aufladung des Problems knapp vor den voraussichtlich im März 1975 stattfindenden Landtagswahlen.

Auch eine andere politische Aufladung folgte auf dem Fuße. Gleich nach dem Attentat wurde in nächster Nähe von Miklauzhof eine Großkundgebung des „Kärntner Heimatdienstes" und des „Abwehrkämpferbundes" abgehalten. Man hätte sich einen besonnenen Stil erhofft, doch wurde man darin enttäuscht. Der Obmann des „Heimatdienstes", Doktor Feldner, sparte nicht mit reichlich unartikulierten Ausfällen gegen Jugoslawien und Slowenien, auch geizte er nicht mit der wortgewaltigen Erzeugung einer neuen „Abwehrkampf-Stimmung" — für die es nicht die geringste Ursache gibt —, er bediente sich überdies der üblen rhetorischen Floskel, was denn die Slowenen eigentlich noch alles wollten, da sie ja ohnedies „alle Rechte genießen, die alle anderen Staatsbürger auch haben". Damit hegte er jenen weitverbreiteten Irrtum, den Slowenen werde ohnedies rechtens nichts vorenthalten; ihre Ansprüche seien daher irredentistischer Naturn und liefen darauf hinaus, Südkärnten von Österreich loszutrennen.

Das alte Spiel mit der „Urangst", das zu nichts anderem führt als zu Gewalttätigkeiten infolge Panik. Denn bevor kann man die Augen nicht verschließen: dem Gewaltstreich der Bombenleger ging schon ein anderer voraus, als man im „Ortstafelkrieg" nicht minder gewalttätig zweisprachige Ortstafeln umlegte und damit ein auf legale Weise zustandegekommenes Gesetz durch illegale Handlungen beugte. Wie falsch es war, sich dieser Gewalt zu beugen, wird seither in beängstigend laufenden Ereignissen bestätigt!

In der Tat verhält es sich mit den „Ansprüchen der Slowenen" ganz anders. Sie haben nicht nur die allgemeinen staatsbürgerlichen Rechte, ihnen steht auf Grund des Staatsvertrages, Artikel VII, auch eine Anzahl von Sonderrechten zu. Und nur um diese, beziehungsweise um jenen Teil, der noch nicht erfüllt worden ist, geht es! Diese Rechte sind keineswegs eine Konstruktion der sogenannten „Minderheit", sondern sie gehen aus einem freiwillig und feierlich geschlossenen, internationalen Vertragswerk hervor, auf welchem sich unsere staatliche Existenz gründet. Verträge sind nicht nur zu erfüllen und das Verlangen nach Erfüllung ist kein unmäßiger Anspruch, solche Verträge sind aber auch nicht zu umgehen. Früher oder später müssen sie wirksam werden. Dafür gibt es rechtliche, moralische und politische Voraussetzungen, die weder durch Bomben, noch durch „Tafelstürme", noch durch feurige Reden aus der Welt zu schaffen sind.

Die Bombe wurde in einem Augenblick gezündet, da sich bemerkenswerte Veränderungen in Kärnten zeigen. Irgendwie mögen die Attentäter darauf Einfluß zu nehmen wünschen; man möchte hoffen, daß der Erfolg versagt bleibt.

Eine der Veränderungen ist es, daß der „Klub der slowenischen Gemeinderäte" sich entschlossen hat, zu den Kärntner Landtagswahlen eine eigene Kandidatur anzumelden. Das sollte man begrüßen, denn bisher fand das „slowenische Element" parteipolitisch Unterschlupf in der SPÖ-Fraktion und zeitweise auch in jener der ÖVP, dort allerdings nur mit „beratender Stimme". „Windische" wiederum gab es in der ÖVP-Fraktion und in jener der FPÖ. Das hat letztlich zu nichts anderem geführt, als daß die slowenische Minderheit sich unterschiedlichen parteipolitischen Präferenzen und Opportunitäten ausgesetzt sah und andersherum die Parteien sich gewissen Präferenzen und Opportunitäten hinsichtlich der Minderheit ausgesetzt fühlten. Da sie aber alle (SPÖ, ÖVP und FPÖ) auch das „nationale Element" in ihren Reihen und Fraktionen pflegten und pflegen und auch darin einander konkurrenzieren, konnte dieser Zustand zu nichts führen.

Man wird zwar einsehen müssen, daß es heute sehr viele Gründe mehr für eine Wahlentscheidung gibt als nur die Frage der Minderheit, nämlich soziale, ökonomische, weltanschauliche und viele andere, woraus schlüssig folgt, daß die „Slowenische Liste" nicht mit einer des „Volkstumsbekenntnisses" gleichgesetzt werden kann; aber es ist ein Fortschritt, wenn die Minderheit nach selbständiger politischer Vertretung strebt, weil diese einen verbindlicheren Charakter hat als er im „Unterschlupf" gefunden werden kann. Im ehemaligen stellvertretenden Bezirkshauptmann Dr. Apovnik hat man einen Kandidaten von Ansehen und Fähigkeit gefunden, was einen Wertzuwachs für die Landespolitik bedeuten kann. Jenseits aller subjektiven Meinungen möchte man hoffen, daß er den Einzug ins Landesparlament schafft. Der besseren Klarheit wegen.

Für die SPÖ ist diese Kandidatur von hoher Bedeutung. Da sie stets den größeren Teil slowenischer Stimmen erhalten hat, sind ihre Wahlchancen durch diese auch am stärksten beeinträchtigt. Auch für die ÖVP ergeben sich Folgen. Erstens muß auch sie damit rechnen, slowenische Stimmen zu verlieren und zweitens tritt die politische Repräsentanz der Minderheit, falls diese zu dem erwünschten und möglichen Mandat gelangt, endlich zwischen die beiden Parteien, die künftighin argloser, weil nicht auf Stimmenfang berechnet, über die Minderheitenpolemik miteinander reden könnten. Für die FPÖ ändert sich, wenn auch indirekt, ebenfalls einiges. Zunächst geht die erfolgreiche Anwendung hintergründiger Verdächtigungen „antinationaler Kräfte" in den Großparteien verloren. Mit anderen Worten, der "nationale Alarm" ist nicht mehr so leicht zu schlagen, die FPÖ wird auf andere politische Bezugnahmen verwiesen, was ihr nur gut tun könnte und was mit der Zeit auch ihre Struktur verändern wird.

Der Entschluß der slowenischen Gemeinderäte ist also durchaus in der Lage, eine neue landespolitische Situation herbeizuführen. Mehr Transparenz winkt, möchte man sagen, wäre dieser Begriff durch andauernden Mißbrauch nicht schon bis zur Unkenntlichkeit verdorben.

Noch ein nicht zu übersehendes Element machte sich deutlich. „Heimatdienst" und „Abwehrkämpferbund" waren bestrebt, der schon erwähnten Großkundgebung auch die bei Fahnenweihen erforderliche Kirchlichkeit zu verleihen. Man weiß, daß die Kirche gerade unter den slowenischen Kleinbauern und Kleinbürgern ihre in Kärnten stärkste Anhängerschaft besitzt. Mehr als unter der Mehrheit kommt es allenortens unter der Minderheit zu einer starken Identifikation von Pfarrern slowenischer Herkunft mit Gläubigen der gleichen Volkstums. Die „Kirchlichkeit" einer wie erwähnten Großkundgebung sollte diesen Eindruck wohl verwischen. Die Diözese reagierte prompt und weise und sehr vorbildlich. Es sei nicht ihr Auftrag, sagte sie, zwischen den Landeskindern verschiedener Zunge zu unterscheiden; so könne sie auch derlei Veranstaltungen nicht einseitig begünstigen. Das ist genau jene Geisteshaltung der Überparteilichkeit, die in Kärnten bisher in der Minderheitenfrage eher schwächlich vertreten war. Denn wenn auch andersetis „Heimatdienst" und „Abwehrkämpferbund" ihre Organisation nach überparteilich sind, so quellen von dort in ununterbrochener Folge Forderungen, Ansprüche, Resolutionen und anderes mehr hervor, die nur parteipolitisch befriedigt werden können, woraus sich ergab, daß der „Heimatdienst" in den Augen des Volkes „eher der ÖVP und/oder der FPÖ nahesteht" als etwa der SPÖ. Ob das wirklich so ist oder nicht, spielt angesichts der Optik eine geringere Rolle.

Der neue SP-Landeshauptmann Wagner hat sich bezüglich der Minderheitenfrage einen Kurs zurechtgelegt, der sich von dem seines Vorgängers Sima deutlich unterscheidet. Sima war bestrebt, „die Frage im Lande zu lösen", auch wenn die Gesetzgebung im Rahmen des Artikels VII dem Bund zufällt. Wagner macht die „Vorrangstellung" des Bundes mit Fleiß und Beharrlichkeit deutlich und will sich im Lande vor allem auf „erzieherische Maßnahmen" beschränken. Diesen sind, nach Lage der Dinge, freilich enge Grenzen gesetzt. Der „runde Tisch", an dem sich die Parteien und Verbände und die Minderheit zusammenfinden sollen, wird zunächst nicht stark frequentiert und dürfte überhaupt erst nach den Wahlen, dann aber unter geänderten Voraussetzungen, ständige Gäste finden, die nicht nur reden, sondern auch etwas tun. Sicherlich ist es das Bestreben des neuen Mannes der Kärntner SPÖ, seine Partei, deren Vormachtstellung nicht bloß durch die Minderheitenfrage bedrängt wird, sondern auch durch allgemeine politische Entwicklungen und durch eine noch nicht überwundene innere Krise, die im Macht- und Führungswechsel deutlich wurde, aus einer neuralgischen Zone herauszubugsieren. Indem er das minderheitenpolitische Schwurgericht zunächst dem Bund zuschiebt, von dem die Gesetze zur Erfüllung des Artikels VII kommen müssen, schiebt er es auch von der Landes-ÖVP und von der Landes-FPÖ weg und in deren „Bundespolitik". Darin liegen Vorteile, aber auch Nachteile. Der größte Vorteil: auf Bundesebene herrscht naturgemäß eine tiefere Einsicht in die Notwendigkeit der Vertragserfüllung und in die außenpolitischen Fährnisse einer Nichterfüllung oder Verzögerung, die sich gegenüber den Landespolitikern besser durchsetzen kann. Der Nachteil: Eine Verzahnung landespolitischer Opportunitäten mit bundespolitischer Verhaltensweise.

Klarheit darüber schafft sich Raum, daß bei Fortdauer des gegenwärtigen Zustandes eine ihrer Art nach noch unabsehbare „Internationalisierung" des Problems nicht wird vermeidbar sein. Gewöhnlich sind gezünde-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Gestörte Verhältnisse in Kärnten

(Nadaljevanje s 6. strani)

Raumes noch sehr viel länger mit Erfolg durchhalten könnte.

Sowohl unter den Angehörigen der Minderheit als auch unter jenen der Mehrheit müßte sich die Einsicht verbreiten, daß derart ungelöste Probleme zuletzt einen Radikalismus, da wie dort, auf den Plan rufen, der kaum noch zurückzupfeifen sein würde. Die Welt ist voll von Beispielen, wie dann jenseits von Politik und Vernunft sich eine Wirklichkeit breitmacht, von der man in seinen schlimmsten Nächten nicht einmal zu träumen wagt. Da gilt dann — wenn noch irgend etwas gilt — „das Recht der Stärkeren" (Faustrecht, das heute mit Dynamik genommen wird), Irritation wie Faszination erweisen sich als nicht mehr steuerbar, die berüchtigte Lunte glimmt am berüchtigten Pulverfaß. Weise Sprüche, gegenseitige Schuldvorhaltungen und andere Beschwörungszeremonien werden davor gegenstandslos, ja, lächerlich.

Es gibt eine weitverbreitete Ansicht, es könne und werde dazu nicht kommen. Ich fürchte, diese Ansicht ist falsch. Längst hat sie Indizien gegen sich. Man sollte es auf den „Wahrheitsbeweis" — den beiden Völkern zuliebe! — nicht erst ankommen lassen.

(Die Furche Nr. 23, 8. Juni 1974)

Celovec

NEDELJA, 7. 7.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 8. 7.: 13.45 Informacije — Za našo vas. — TOREK, 9. 7.: 9.30 Godci zaigrajo . . . — 13.45 Informacije — Šport — Rdeče, rumeno, zeleno. — SREDA, 10. 7.: 13.45 Informacije — Popevke — Iz koroške literarne delavnice: Pesmi Janeza Pernata. — ČETRTEK, 11. 7.: 13.45 Informacije — Družinski magazin. — PETEK, 12. 7.: 13.45 Informacije — Kar po domače. — SOBOTA, 13. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV Avstrija

1. PROGRAM

NEDELJA, 7. julija: 14.50 do 15.50 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčiji: Zaključna proslava — 15.50 do 17.50/18.15 Svetovno nogometno prvenstvo 1974 v Nemčji: Finale — 18.15 Fattyjev salon — 18.30 V balonu čez Alpe — 19.25 Zgodba o Gustavu — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.10 Beseda v nedeljo zvečer — 20.15 Grofica Marica; opereta Emmericha Kalmana — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja in šport.

PONEDELJEK, 8. julija: 18.00 Znanje — aktualno — 18.25 Suzi in Toni, lahko noč za najmlajše — 18.30 Zabava s Charlijem — 19.00 Čas v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje na renču Shilu — „Bivanje v mestu na Divjem zahodu" — 21.15 Oddaja ORF — 21.25 Šport — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 9. julija: 18.00 Kara Ben Nemsi Effendi: „Mrtvec v Wadi Tarfau"; po motivih Karla Maya — 18.25 Otroški svet od A do Z; lahko noč za najmlajše — 18.30 Rožnordeči panter — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — aktualno — 19.20 ORF-danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Svet knjige — 21.00 Filmska dežela Poljska: LOKIS, film o grozljivih doživetjih jezikoslovca na gradu v Litvi v 19. stoletju — 22.40 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 10. julija: 11.00 Program za delavce: Nekoč heroj — 12.45 Šport — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: Izlet — 17.05 Gradbišče: Otroci — za otroke — 17.35 Za otroke od 7. leta naprej: Indijanska reka: Zdravilar — 18.00 Najboljše iz serije Stana Laurela in Oliverja Hardyja — 18.25 Otroški svet od A do Z, lahko noč za najmlajše — 18.30 Tri deklice in trije dečki — 18.55 Oddaja ÖVP — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Panorama — 21.20 Slavne ženske (4. nadaljevanje): Ylady Kastellan, film — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 11. julija: 18.00 Kara Ben Nemsi Effendi: „Prisega na ladji" — 18.25 Otroški svet od A do Z, lahko noč za najmlajše — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF-danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Akcije in lovorika, šaloigra Roberta Horneya in Walterja Firnerja — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 12. julija: 11.00 Program za delavce: LOKIS — 18.00 Zeleni svet: Mednarodni agrarni magazin — 18.25 Toby in Tobias, lahko noč za najmlajše — 18.30 Zaljubljen v čarovnico — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 KOMISAR: „V lovski koči" — 21.20 Politična dokumentacija — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 Erotika leta 1966: Ljubezen po voznem redu; tragikomedija o mladem železniškem uradniku v majhnem češkem kraju proti koncu druge svetovne vojne, po noveli Bohumila Hrabala.

SOBOTA, 13. julija: 17.00 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 17.25 Za družino: Klub seniorjev — 18.25 Tobi in Tobias, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer reče v soboto zvečer Heinz Conrads — 19.20 ORF-danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Drhal Powenz (1); petdelna serija po romanu Ernsta Penzoldta — 21.15 Šport — 21.45 Čas v sliki — nočna izdaja — Slavni jezdeci, sobotni film iz življenja na Divjem zahodu.

2. PROGRAM

NEDELJA, 7. julija: 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Polarni ris in plavi maček — 17.10 Za otroke od 7. leta dalje: Konj brez glave — 17.15 Suzi in Toni, lahko noč za najmlajše — 18.00 Tedenski magazin — 18.30 Obzorja — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Kultura — posebno — 20.10 Okolica — 20.15 Nekoč heroj; spor zaradi novega poveljnika škotskega planinskega polka — 22.00 Vprašanja kristjana — 22.05 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 8. julija: Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF-danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Izložba (2. nadaljevanje) — 21.15 Pustolovščina bralca — 21.50 Avstrija v sliki — 22.10 Čas v sliki in kultura.

TOREK, 9. julija: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Plešem sem, plešem tja; Das Innviertel; Domačija Schwanthaler — 21.00 Svet in znanost — 22.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — aktualno — 22.20 Znanje — aktualno — 22.45 Čas v sliki in kultura.

SREDA, 10. julija: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Simfonija — brez poroštva — 21.20 Oddaja za prijatelje šansona — 22.05 Avstrija v sliki — 22.25 Čas v sliki in kultura.

ČETRTEK, 11. julija: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Teleobjektiv — 21.15 Vesoljska ladja Enterprise: „Planet, ki se imenuje Zemlja" — 22.00 Avstrija v sliki — 22.20 Čas v sliki in kultura — 22.50 Športni mozaik.

PETEK, 12. julija: 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 Spotoma ob koncu tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Film v originalu: The Mummy; grozljivi film o egipčanskem duhovniku Imhotep, ki je več kot po 3000 letih znova oživel — 21.30 Avstrija v sliki — 21.50 Čas v sliki in kultura.

SOBOTA, 13. julija: 16.25 Gost pri Friedrichu Schreyvoglu — 16.55 Onedinova linija — 17.45 Vesoljska ladja Enterprise — 18.30 Mini Max — 18.55 Glasbena poročila, nato glasbeni klub — 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Dvoboj za Aimee, musical Josefa Niessna in Willija Dehmla, po komediji „Aimee" Heinza Coubiera — 21.45 Čas v sliki.

TV Ljubljana

NEDELJA, 7. 7.: 9.20 W. S. Reymont: Kmetje — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.00 Poročila — 14.45 Propagandna oddaja — 15.00 Frankfurt: Svetovno prvenstvo v nogometu — 15.50 Frankfurt: Svetovno prvenstvo v nogometu — finalne tekme — 17.50 Propagandna oddaja — 17.55 Naši zbori — 18.20 Propagandna oddaja — 18.25 Poročila — 18.30 Puška, ki je osvojila zahod — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski zunanjepolitični komentar — 20.30 3-2-1 — 20.40 V gosteh pri Nušiču — 21.30 Temne steze — 21.58 Propagandna oddaja — 22.00 Športni pregled — 22.35 TV dnevnik — 22.50 Svetovno prvenstvo v nogometu — barvni posnetek finalne tekme — 0.30 Portorico: Svetovno prvenstvo v košarki.

PONEDELJEK, 8. 7.: 16.45 Madžarski TVD — 16.50 Svetovno prvenstvo v Košarki — 18.50 Obzornik — 18.30 Skozi neznano delto — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Sodobna oprema — 20.40 Rezerviran čas — 21.00 Portorico: Svetovno prvenstvo v košarki — 22.30 TV dnevnik.

TOREK, 9. 7.: 16.45 Madžarski TVD — 18.00 Obzornik — 18.15 Veseli tobogan — 18.45 Mozaik — 18.50 Cesta in mi — 19.10 Nastopa trio Lorenz — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Dokumentarna oddaja — 21.00 Portorico: Svetovno prvenstvo v košarki — 22.30 TV dnevnik.

SREDA, 10. 7.: 16.45 Madžarski TVD — 18.10 Obzornik — 18.25 Družina smola — 18.55 Mozaik — 19.00 Zabavno glasbena oddaja — 19.20 Na sedmi stezi — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Pot jugoslovanskih nogometašev na svetovnem nogometnem prvenstvu v nogometu — 20.50 Sanjave zvezde velikega voza. — 22.25 TV dnevnik.

ČETRTEK, 11. 7.: 16.45 Madžarski TVD — 17.50 Obzornik — 18.05 Otroci in mi — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledeh napredka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 J. Mach: Mavrica — 21.30 Četrtkovi razgledi — 22.00 Glasbeni nokturno — 22.20 TV dnevnik.

PETEK, 12. 7.: 16.30 Košarka Jugoslavija : Portorico — 17.50 Obzornik — 18.05 Revija mladinskih pevskih zborov v Zagorju — 18.35 TV kažipot — 18.55 Mozaik — 19.00 Portorico: Svetovno prvenstvo v košarki — 20.30 Cikcak — 20.40 TV dnevnik — 21.10 Tedenski gospodarski komentar — 21.15 3-2-1 — 21.25 Normanove Hyppyjeve pustolovščine — 23.05 TV dnevnik.

SOBOTA, 13. 7.: 16.15 Državno prvenstvo v atletiki — 18.00 Obzornik — 18.15 Legenda o divjem lovcu — 19.10 Mozaik — 19.15 Kaj počnemo ob nedeljah — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.30 3-2-1 — 20.40 Peppino Principe — 21.00 Portorico: Prenos s svetovnega prvenstva v košarki — 22.30 TV dnevnik II — 22.45 Barvna propagandna oddaja — 22.50 Colombo — 23.20 TV dnevnik.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost" v Pliberku in pevski zbor **Podjuna-Pliberk** vabita na

KONCERT IN PLES

v soboto, 6. julija 1974, ob 20. uri v dvorani gostilne Schwarzl v Pliberku.

Nastopa:
Moški zbor Edinost
Mešani zbor Podjuna
Plesni ansambel „Bellamies"

Ljubitelji lepega petja in vesele družabnosti vabljeni!

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi na

IZLET V TRIGLAVSKI NARODNI PARK

v soboto, 13., in nedeljo, 14. julija

Obiskali bomo Dom na Komni (1525 m), kjer bomo prenočevali, naslednjega dne pa Kočo pri sedmerih jezerih v Triglavskem narodnem parku. Udeleženci izleta imajo priložnost, povzpeti se na Bogatin (2008 m), Tičarico (2091 m) ali obiskati planino Govnač. Vračali se bomo mimo Črnega jezera in strme Komarče v dolino h Koči pri Savici. V dolini bo še priložnost za kopanje v Bohinjskem jezeru ali pa za vzpon z žičnico na Vogel, odkoder je čudovit pogled v triglavsko pogorje.

Zbirališče in odhod v soboto, 13. julija, ob 7. uri, zjutraj izpred delavske zbornice v Celovcu. Potovali bomo z lastnimi vozili. Cena za prenočevanje bo znašala 20 do 40 šilingov.

Slovensko prosvetno društvo Borovlje vabi člane in prijatelje društva na

IZLET NA VELIKO PLANINO V KAMNIŠKIH ALPAH

Zbirališče je v nedeljo, 21. julija, ob 6.30 na avtobusni postaji v Borovljah. Od tam se bomo peljali do vznožja vzpenjače na Veliko planino. Z Velike planine, za katero je značilno, da ima poseben gradbeni slog pastirskih koč, je čudovit razgled v Kamniške oz. Savinjske Alpe. Vožnja bo stala 60.— šilingov. Interesenti naj se prijavijo najkasneje do 8. julija pri predsedniku Andreju Wieserju ali pri posojilnici v Borovljah.

Odbor

Krščanska kulturna zveza v Celovcu vabi vse rojake in goste iz okolice Vrbskega jezera na

VEČER HRVAŠKE PESMI IN FOLKLORE

ki bo v petek, 19. julija, ob 20.30 v hotelu Korotan v Sekiri

Vodja skupine: Mirko Berlaković
Gostuje hrvatski folklorni ansambel „KOLO-SLAVUJ" iz Borištofa na Gradiščanskem.

Prisrčno vabljeni!

Kärnten nach der Bombe

(Nadaljevanje s 7. strani)

te Sprengsätze dafür eine unüberhörbare Ouvertüre. Sie weiten das Problem zum „Konflikt" und rufen alsbald ein „Krisenmanagement" auf den Plan, das — anders als es Feuerwehren sonst tun — den Brand zugleich nährt und löscht. Am Ende kommt es, im günstigen Falle, der aber keineswegs garantiert werden kann, zu Lösungen, die keine Seite wirklich zufriedenstellen, aber jene „international garantierte Ruhe" schaffen, die zumeist bereits den Keim der nächsten Unruhe in sich trägt, worauf „Wächter" eingesetzt werden müssen. Aus einem zeitlich begrenzbaren Problem wird eine Art „Dauerbrenner" und genau das sollten die Kärntner aller Zungen sich nicht wünschen!

Schon oft wurde es gesagt: auch eine zeitliche „Minderheitenfeststellung" löst die Frage nur unvollständig. Da Mehrheit und Minderheit veränderliche Quantitäten sind, müßte es immer wieder zu solchen „Feststellungen" kommen, einmal von, dieser dann von jener Seite gefordert, womit jene Art stillen und zähen „Volkstumskampfes" beginnt, der keinen „Waffenstillstand" kennt. Es mag zutreffen, daß der stark vermischten Besiedelung wegen recht schwierige Feststellungen notwendig sind, wo der Artikel VII nun tatsächlich wirksam werden soll und wo nicht. Das geht aber nur, wenn man der Minderheit eine von jeder Agitation unbedrohte Art von Selbstentscheid zubilligt. Die so oft geforderte „Minderheitenfeststellung" und die klimatische Umwelt, in der diese Fordeurngen erhoben wird, wirkt sich aber zur Zeit so aus, als ob die Volksabstimmung des Jahres 1920 „nocheinmal durchgeführt" werden müsse. Indem man verständnisinnig die Kärntner Slowenen als „im Grunde nicht heimattreu" betrachtet, entkleidet man die „Zählverfahren" ihrer eigentlichen Wohltat, nämlich ihrer „staatspolitischen Neutralität und Objektivität".

Und indem man die ganz natürlichen Bindungen einer Volksgruppe an ihr Muttervolk mit der Aura „verräterischer Irredenta" umgibt, ein Einfall, der uns im Falle der Südtiroler nie in den Sinn und wenn dennoch, so doch nie über die Zunge gekommen ist, muß die Minderheit befürchten, daß ihr aus ihrem Selbstbekenntnis jener geheimnisvolle Strick gedreht wird, der sie für immer an die Rolle von Mißtrauen umwobener Außenseiter fesselt.

Wenn die Bombe etwas gezeigt hat, dann dies: wie wenig Zeit wir noch haben, die Frage in gutem Sinn zu lösen. Das hätte zwar auch schon der unheilige „Ortstafelkrieg" vermocht, aber da war es wohl noch „zu früh". Zu früh — nach 19 Jahren? Hoffentlich nicht schon zu spät!

(Die Furche Nr 26, 29. 6. 1974)

Naš tednik izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24,— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 100.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Oglašujte v našem listu!

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas — Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381